

Посібник з розробки проектів
спільного впровадження в Україні

Посібник з розробки проектів спільного впровадження в Україні

Київ
2007

Посібник з розробки проектів спільного впровадження в Україні. - К., 2007. - 64 с.

Задача цього посібника полягає в тому, щоб узагальнити та передати потенційним українським власникам та розробникам проектів накопичені знання про механізм спільного впровадження в рамках Кіотського протоколу. Посібник містить корисну інформацію про процедури підготовки та реєстрації проектів спільного впровадження, які потрібно буде пройти українським компаніям, а також про способи попередньої перевірки, що дозволяють швидко та ефективно оцінити, наскільки заплановані інвестиційні проекти підходять для реалізації за механізмом спільного впровадження.

Створення цього посібника було профінансовано за рахунок бюджетних коштів програми Transform Follow-up Німецького Федерального Міністерства Економіки та Технологій

Deutsche Energie-Agentur GmbH (dena)
Chausseestr. 128a
10115 Berlin
Germany
Tel.: +49 (0)30 / 726 16 56 91
Fax: +49 (0)30 / 726 16 56 99
info@dena.de
www.dena.de
www.energieforum.ru

Міністерство охорони навколишнього природного середовища (МОНПС)
Україна, 03035, м. Київ,
вул. Урицького, 35,
www.menr.gov.ua

Науково-технічний центр "Біомаса"
Україна, 03067, м. Київ, а/с 66
Тел./факс: (044) 456 94 62,
info@biomass.kiev.ua,
www.biomass.kiev.ua

Підписано до друку 6.11.2007.

Формат А4.

Папір офсетний. Друк офсетний. Тираж 5000 екз.

Надруковано в ПП "ЮИС" м. Київ, вул. Мате Залки 10в, оф.7

Фото для обкладинки зроблене Плугатар О.

ЗМІСТ

1.	Передмова	6
2.	Передумови та використання гнучких механізмів Кіотського протоколу . . .	7
3.	Рамки розробки проектів спільного впровадження в Україні	8
3.1.	Спільне впровадження: два можливі варіанти	8
3.2.	Перспективи реалізації проектів СВ за варіантом 1 в Україні	11
3.3.	Процедура проектного циклу СВ за варіантом 2	11
4.	Напрямки міжнародного співробітництва	15
4.1.	Проект спільного впровадження: продаж одиниць скорочення викидів	15
4.2.	Проект спільного впровадження: прямі іноземні інвестиції.	16
5.	Законодавство Німеччини та рамкові умови	17
6.	Законодавство України та рамкові умови	19
6.1.	Передумови	19
6.2.	Енергетична стратегія України до 2030 року та її вплив на реалізацію проектів СВ в Україні	21
6.3.	Нормативно-правові документи щодо застосування механізму СВ в Україні	22
Додаток 1.	Опитувальний лист для оцінки проектних ідей	26
Додаток 1а.	Аркуш розрахунку скорочень викидів	36
Додаток 2.	Формат PDD	37
Додаток 3.	Адреси важливих учасників ринку розробки проектів СВ в Україні	46
Додаток 4.	Затверджені методології базового сценарію та моніторингу, важливі для українського ринку СВ	55

1. ПЕРЕДМОВА

Використання Кіотського протоколу надає нові можливості додаткового фінансування для власників інвестиційних проектів у сфері енергоефективності, енергозбереження та енергії з відновлюваних джерел, які приводять до зниження викидів CO₂ та інших парникових газів.

Механізм спільного впровадження є одним з ринкових механізмів, що діє відповідно до Статті 6 Кіотського протоколу та дозволяє розробляти проекти зі зниження викидів парникових газів в індустріальних країнах (країни Додатку 1 до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату). Кіотський протокол, що був прийнятий на третій сесії конференції сторін (Conference of Parties, скорочено COP-3) у грудні 1997 року, набрав чинності у лютому 2005 року. Згідно з Кіотським протоколом розвинені країни (Додаток 1 до Рамкової конвенції ООН) погодились прийняти на себе кількісні зобов'язання щодо скорочення викидів парникових газів (ПГ) до 2012 року. Для досягнення погоджених цілей, Кіотський протокол пропонує 3 ринкових механізми - спільне впровадження, механізм чистого розвитку та міжнародна торгівля викидами.

В Україні (як країні Додатку 1 до Конвенції ООН) діють механізми спільного впровадження (СВ) та міжнародної торгівлі викидами. Для того, щоб використовувати механізм СВ та отримати на основі конкретних інвестиційних проектів одиниці скорочення викидів (ОСВ) для торгівлі, необхідно додержуватись спеціальних правил і вимог до проектів СВ, в тому числі, показати додатковість скорочення викидів парникових газів.

Метою цього посібника є передача накопичених знань про СВ потенційним власникам та розробникам проектів в Україні та збільшення їх можливостей щодо ефективного використання механізму СВ в інвестиційних стратегіях. Посібник являє собою практичне видання щодо процедури попередньої оцінки проекту на відповідність вимогам механізму СВ. Його метою є поліпшення україно-німецької взаємодії та збільшення можливостей економічного росту та розвитку відповідних компаній. Посібник тісно пов'язаний з регіональним посібником по процедурам СВ у регіоні країн Балтійського моря, який був детально розроблений та оновлений у 2005 році у рамках програми BASREC¹ (Енергетична співпраця країн Балтійського регіону). Копію цього посібника можна знайти за адресою <http://www.basrec.org>.

Посібник з СВ BASREC роз'яснює основні

правила, термінологію та процедуру механізму СВ та надає короткий огляд щодо механізму Європейської системи торгівлі викидами та МЧР (механізм чистого розвитку - другий тип проектів на базі гнучких механізмів Кіотського протоколу, що використовується у країнах, що розвиваються). Посібник з розробки проектів СВ в Україні надає конкретні поради щодо розробки проектів СВ у рамках відповідних правил в Україні та існуючого українського законодавства, а також огляд організацій, що працюють у сфері розробки та впровадження проектів СВ в Україні.

¹ Членами BASREC є Данія, Естонія, Фінляндія, Німеччина, Ісландія, Латвія, Литва, Норвегія, Польща, Росія та Швеція.

2. ПЕРЕДУМОВИ ТА ВИКОРИСТАННЯ ГНУЧКИХ МЕХАНІЗМІВ КІОТСЬКОГО ПРОТОКОЛУ

Україна має значний потенціал щодо зниження викидів ПГ, зокрема за рахунок підвищення рівня енергоефективності та використання відновлюваних джерел енергії. Хоча участь у проектах СВ є добровільною для країн та юридичних осіб, механізм СВ пропонує багатьом українським компаніям можливість отримати додаткове іноземне фінансування для інвестицій в розробку їх потенціальних проектів зі скорочення викидів ПГ. Це дозволяє компаніям:

- ▲ подолати можливу нестачу фінансування;
- ▲ зробити проект економічно вигідним;
- ▲ запровадити новітні наукоємні технології.

Отже, буде мати місце не лише значний вклад у прискорення модернізації енергетичного, промислового та комунального секторів України, а й збереження недостатніх та корисних ресурсів. Також, це створить попит на енергоефективні технології та послуги їй, таким чином, стимулюватиме нові можливості розвитку бізнесу для українських компаній. Проекти СВ виробляють реальні одиниці скорочення викидів ПГ та, таким чином, допомагають Україні виконати зобов'язання щодо зменшення впливу викидів ПГ на зміну клімату без будь-якого впливу на існуючий запас одиниць встановленої кількості (ОВК).

Механізм СВ

Ключовою ідеєю механізму СВ є впровадження відповідних інвестиційних проектів на території однієї з країн Додатку 1 (приймаюча сторона, наприклад, Україна) за участі іноземного інвестора з іншої країни Додатку 1 (країна-інвестор, наприклад, Німеччина). Таким чином, на території України реалізується проект, що скорочує викиди парникових газів, а інвестор отримує сертифіковані одиниці скорочення викидів, утворені в результаті впровадження проекту. Механізм дозволяє передачу та придбання ОСВ протягом 2008-2012 рр. Раннє скорочення викидів, утворене до 2008 року, може бути продане як еквівалентна кількість одиниць встановленої кількості (ОВК), за умови, що сторони-учасники Додатку 1, що приймають участь у реалізації цього проекту, погодились продати та купити ці ранні скорочення.

У доповнення до звичайних інвестиційних проектів, проекти СВ повинні задовольняти **критеріям додатковості** та отримати відповідне схвалення. Вони повинні бути **додатковими до місцевих дій** країн Додатку 1 та генерувати **скорочення викидів ПГ, додаткові до будь-яких інших скорочень**, які б мали місце за відсутності реалізації проекту СВ.

3. РАМКИ РОЗРОБКИ ПРОЕКТІВ СПІЛЬНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

3.1. Спільне впровадження: два можливі варіанти

Для того, щоб прийняти участь у реалізації проектів СВ, країни-учасники Додатку 1 повинні відповідати наступним критеріям, так званим критеріям придатності:

- ▲ Сторона, що приймає участь, є стороною Кіотського протоколу.
- ▲ Призначено спеціальний орган, відповідальний за затвердження проектів СВ.
- ▲ Визначена встановлена кількість викидів ПГ (національна квота). Для України починаючи з 1990 року були розраховані національна річна кількість викидів ПГ та їх поглинання. Ці дані були подані до Рамкової конвенції ООН зі зміни клімату (РКЗК ООН)/секретаріат Кіотського протоколу у міжнародному форматі

- форматі Загального звіту. Загальний звіт було перевірено на міжнародному рівні та затверджено у відповідності до статті 3 Кіотського протоколу.

- ▲ Створена Національна система обліку викидів ПГ та їх поглинання.
- ▲ Створено Національний реєстр з метою визначення встановленої кількості викидів ПГ та забезпечення передачі одиниць скорочення викидів (ОСВ) між Сторонами.
- ▲ Забезпечується своєчасне щорічне подання кадастру викидів ПГ до РКЗК ООН.

Залежно від того, чи залучені сторони повністю або частково відповідають зазначеним критеріям (див. Рис. 1), вони можуть впроваджувати проекти СВ двома різними шляхами - **варіант 1** чи **варіант 2**.

Повна придатність (Варіант 1)

- a. Сторона Кіотського протоколу
- b. Визначена встановлена кількість
- c. Створена Національна система обліку викидів/поглинань
- d. Створено Національний реєстр для оцінки встановленої кількості
- e. Подача щорічного кадастру у відповідності з вимогами
- f. Точний підрахунок одиниць встановленої кількості та подача цієї інформації до РКЗК ООН

Часткова придатність (Варіант 2)

- a. Сторона Кіотського протоколу
- b. Визначена встановлена кількість
- d. Створено Національний реєстр для оцінки встановленої кількості

Рис. 1. Вимоги придатності.

Варіант 1 дозволяє впровадження власних національних правил Сторони для відбору проектів СВ та оцінки одиниць скорочення викидів. Це може бути досягнуто за умови відповідності Сторони всім вимогам повної придатності.

Варіант 2 містить спеціально визначену міжнародну процедуру, виконання якої контролює наглядовий комітет спільного впровадження (НКСВ). Цей варіант може бути реалізований, якщо Сторона виконує лише частину вимог придатності (часткова придатність).

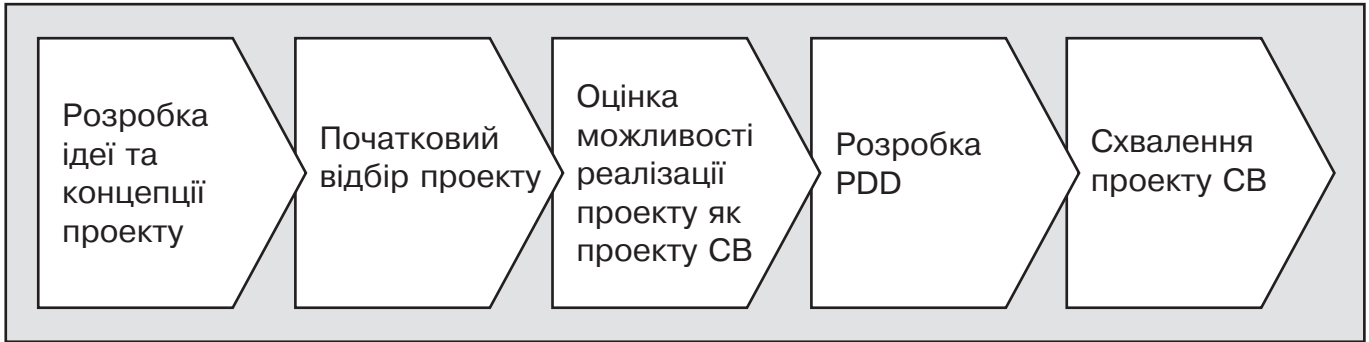

Рис. 2. Схема стадії розробки проекту СВ.

Базові елементи циклу проекту СВ

Існує декілька загальних базових елементів циклу СВ, які використовуються незалежно від обраного варіанту для розробки та впровадження проекту. Таким чином, цикл проекту СВ містить кроки та діяльність подібні до тих, що виконуються під час розроблення будь-якого звичайного інвестиційного проекту. Більш детально ці кроки описані в наступних розділах 3.2 та 3.3.

Цикл проекту може бути поділений на 2 основні стадії: **стадію розробки** (див. рис. 2) та **стадію впровадження** (див. рис. 3).

Після виникнення ідеї технічного проекту його треба оцінити на предмет утворення достатньої кількості скорочень викидів ПГ, що гарантуватиме подальшу доцільність розробки проекту СВ. Для полегшення оцінки ідею та концепцію розвитку проекту описують у документі, що підсумовує цю базову інформацію - так званих **“Обґрунтованих матеріалах щодо можливого проекту спільного впровадження, для отримання листа-підтримки власником джерела, на якому планується виконання проекту”** (надалі використовується термін прийнятий в міжнародній практиці - **Project idea note**, скорочено **PIN**).

PIN стисло надає загальний опис проекту та його учасників, технологію, що застосовуватиметься, та попередню оцінку очікуваного скорочення викидів ПГ. Багато потенційних покупців ОСВ розробляють свої власні формати PIN, які є дуже подібними, хоча можуть трохи відрізнятися один від одного.

Додаток 1 цього посібника містить формат PIN, який використовується для початкової оцінки,

і може бути легко перероблений у більшість існуючих форматів PIN.

Рекомендується подавати проекти потенційним інвесторам та /або потенційним покупцям ОСВ у форматі PIN з метою надання їм можливості попередньо оцінити проект.

Якщо оцінка є позитивною, тоді учасник проекту повинен подати всі необхідні документи до Національного уповноваженого органу (Designated Focal Point, скорочено - DFP). Міністерство охорони навколишнього природного середовища (Мінприроди) є офіційно призначеним DFP на території України та обговорити питання розробки проекту у якості проекту СВ. Наказ мінприроди № 341 від 12.07.2006 встановлює вимоги до обґрунтованих матеріалів проекту СВ.

Більшість потенційних покупців вимагають подачу PIN разом з **листом підтримки (ЛП)** чи **листом незаперечення (ЛНЗ)** від відповідного національного органу. Ці листи необхідні для того, щоб підтвердити, що Уряд країни, яка приймає проект, підтримує його впровадження.

Багато потенційних інвесторів та покупців вимагають також на більш пізній стадії підписання з учасниками проекту **листа зацікавлення** чи **листа намірів (ЛН)** чи **опційної угоди** (погоджуючи основні умови покупки/продажу інвестором/покупцем ОСВ, що утворюються в результаті проекту). Такі документи зазвичай вимагаються у якості юридичного базису для фінансування наступної стадії підготовки проекту СВ - розробки проектно-технічної документації (надалі використовується термін прийнятий в

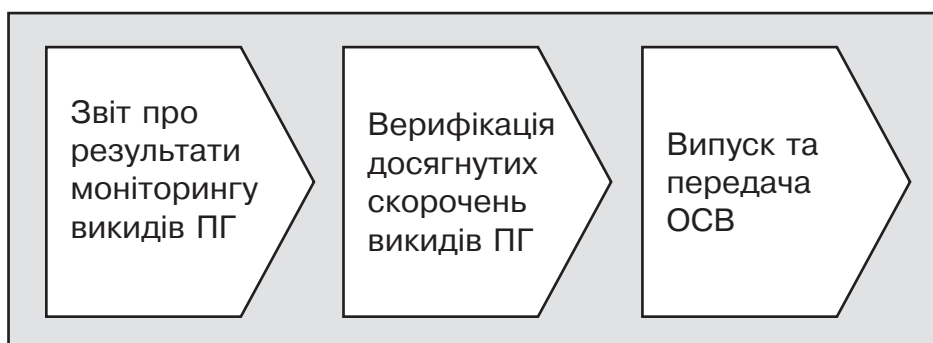

Рис. 3. Схема стадії впровадження проекту СВ.

міжнародній практиці **Project design document**, скорочено **PDD**), включаючи оцінку скорочення викидів, що буде досягнуто у результаті реалізації проекту. Ця документація має встановлений формат PDD у випадку застосування варіанту 2 та може мати інший формат у випадку застосування варіанту 1.

Друга стадія - це **стадія впровадження**, що включає в себе моніторинг, звітування та верифікацію скорочень викидів чи поглинання, та передачу ОСВ.

Головні відмінності між процедурами варіанту 1 та варіанту 2

У рамках **варіанту 2** проект СВ та кількість ОСВ, що будуть отримані, повинні бути детерміновані (перевірені та підтверджені) незалежною акредитованою організацією (детермінатором) згідно з правилами та процедурами передбаченими НКСВ. Ці правила включають незалежну оцінку базового сценарію, плану моніторингу та незалежну верифікацію визначених скорочень викидів перед тим, як вони будуть отримані та продані.

Ключовим критерієм для проектів СВ згідно з варіантом 2 буде подання проектної документації для міжнародного розгляду до НКСВ, що було встановлено на зустрічі Конференції Сторін (Conference of Parties, скорочено **COP**) в Монреалі у грудні 2005 року.

У рамках **варіанту 1** приймаюча країна (Україна) відповідає за верифікацію скорочень викидів, визначення їх додатковості та встановлення відповідних правил, що можуть бути погоджені зі стороною-інвестором. Насправді, процедури верифікації можуть змінюватись в залежності від приймаючої країни. Проте, у будь-якому випадку, повинна бути розроблена проектна документація для подання проекту до відповідної установи приймаючої країни, що відповідає за схвалення проекту СВ. Ця документація може відрізнитись у деталях від міжнародної проектно-технічної документації (PDD), яку необхідно заповнювати в рамках варіанту 2, але в будь-якому випадку буде вимагатись надання певної базової інформації, яка відповідає тій, що подається в PDD. Таким чином, внутрішня оцінка проекту СВ приймаючою країною має показати, що скорочення викидів від реалізації проекту СВ є додатковими до тих, що мали б місце за відсутності проекту. Вона також повинна містити зауваження зацікавлених сторін у відповідності до національної процедури схвалення проектів СВ. Наприкінці отримуються ЛС від уповноважених органів країн-учасників проекту СВ.

До сьогодні Україна відповідає вимогам часткової придатності та наразі всі проекти СВ розроблялись за варіантом 2.

3.2. Перспективи реалізації проектів СВ за варіантом 1 в Україні

У відповідності з правилами Кіотського протоколу, Україна має можливість використовувати варіант 1 для затвердження проектів спільного впровадження, коли настануть умови повної відповідності усім критеріям придатності (див. Рис. 1). Критерії придатності для варіанту 1 співпадають з тими, які зазначені в статті 17 Кіотського протоколу для механізму міжнародної торгівлі викидами. Застосування варіанту 1 буде вимагати встановлення правил та процедур для нього, якщо український Уряд виконає всі критерії придатності. Також буде необхідно встановити Національні правила для внутрішньої детермінації та верифікації проектів СВ за варіантом 1.

3.3. Процедура проектного циклу СВ за варіантом 2

Застосування варіанту 2 СВ в Україні

У відповідності з Маракеськими угодами початком усіх проектів СВ визначено 2000 рік. Таким чином, неможливо отримати ОСВ для проектів, які розпочали роботу до 2000 року. Для проектів, які розпочали роботу в 2000 році та пізніше, викиди парникових газів, утворені в 2008-2012 роках, можуть бути передані безпосередньо покупцям у вигляді ОСВ.

Якщо українське керівництво та Національні правила СВ дозволять продавати ранні скорочення викидів ПГ за 2000-2007 роки, ці скорочення викидів можуть бути продані у вигляді еквівалентної кількості українських ОВК за період 2008-2012 років.

Відносно передачі ОВК український Уряд (як будь-який інший уряд країни Додатку 1) може вільно вирішувати на яку діяльність використовувати ОВК, але в будь-якому разі в країні має підтримуватись на встановленому рівні так званий резерв періоду зобов'язань (РПЗ), що виключає можливість продажу більшої кількості ОСВ ніж наявні запаси в національному реєстрі.

Ключовим моментом застосування варіанту 2 СВ в Україні є затвердження українським Урядом національних процедур розгляду проектів СВ та затвердження й призначення Національного органу відповідального за розгляд, затвердження та видачу листів-схвалення (ЛС) від імені України. Обидві ці умови вже виконано.

Проектний цикл за варіантом 2 СВ

Проектний цикл СВ може бути розділений на дві основні фази: розробки та впровадження.

Фаза розробки проекту СВ: основні кроки та перевірка придатності

Початкові кроки повністю співпадають з кроками, описаними в розділі 3.1, які є

Поточний стан отримання Україною повної придатності

Вимоги придатності	Статус
a. Сторона Кіотського протоколу	(+) Україна ратифікувала Кіотський протокол в 2004 році
b. Визначено встановлену кількість	(+/-) Встановлена кількість була розрахована та подана Україною до РКЗК ООН. Делегати РКЗК ООН зробили запит на роз'яснення та перерахунки. Україна вже зробила перерахунок ОВК.
c. Розроблено Національну систему оцінки викидів/поглинань	(+) Створено.
d. Впроваджено Національний реєстр для визначення встановленої кількості	(-) Не створено.
e. Подання щорічного кадастру ПГ у відповідності з вимогами	(+)
f. Точний підрахунок встановленої кількості та подача цієї інформації до РКЗК ООН	(+)

однаковими як для варіанту 2, так й для варіанту 1.

Якщо попередня оцінка проекту у вигляді PIN є позитивною, наступним кроком проектного циклу буде підготовка більш детальної документації - проектно-технічної документації (PDD).

Фаза розробки проекту СВ: розробка PDD

Фаза розробки PDD включає в себе підготовку повного пакету документації як на англійській, так і на українській мовах. Повний пакет документів для урядового затвердження проектів СВ включає:

- ▲ Розрахунок одиниць скорочень викидів чи одиниць поглинання згідно відповідної методології;
- ▲ План моніторингу для впровадження проекту;
- ▲ Оцінка впливу на довкілля;
- ▲ План фінансування проекту.

Розробники проектів можуть знайти потрібний формат PDD в **Додатку 2** цього посібника.

Розробка PDD включає вивчення **базового сценарію** та **плану моніторингу** та дозволяє визначити чи проект:

- ▲ Має прийнятний базовий сценарій та план моніторингу;
- ▲ Створить скорочення викидів ПГ, які є додатковими;
- ▲ Затверджений сторонами, що залучені до проекту.

У відповідності з Кіотським протоколом скорочення викидів ПГ, що утворені в результаті діяльності проекту СВ, повинні бути додатковими до тих, які б утворювались за відсутності проекту СВ (принцип додатковості). З цією метою необхідно надати прозору та переконливу інформацію, яка давала б ясне уявлення того, що було б на проектній площадці, якщо б проекту не було, та скорочення викидів, які будуть досягнуті в результаті впровадження проекту.

Нижче наведені основні критерії додатковості:

1. Проект повинен долати бар'єри, що мають місце при його впровадженні та які неможливо подолати без оформлення проекту СВ.
2. Технічна додатковість: показати, що лише за рахунок реалізації проекту СВ можливо впровадити новітні технології, які є кращими за своїми технічними та екологічними характеристиками, ніж проекти, які реалізуються в країні зазвичай.
3. Фінансова додатковість: показати, що проект не є достатньо фінансово привабливим без залучення коштів від продажу ОСВ. Додатковість проекту буде визнаною, якщо проект дуже ризиковий, і тільки завдяки доходам від вуглецевої діяльності буде досягнута достатня фінансова привабливість проекту.

У відповідності з посібником "Критерії для встановлення базового сценарію та моніторингу" (<http://www.basrec.org>), прийнятому на четвертому засіданні НКСВ, додатковість може бути доведена шляхом використання одного з наступних підходів:

- (a) У разі, якщо використовується затверджена методологія механізму чистого розвитку (МЧР), усі роз'яснення, описи та аналітичні викладки для обґрунтування додатковості повинні бути зроблені у відповідності з обраною методологією.
- (b) В усіх інших випадках може бути застосована одна з наступних можливостей:
- Використання останньої версії "Інструменту з демонстрації та оцінки додатковості", затвердженої Виконавчим Комітетом МЧР
 - (http://cdm.unfccc.int/methodologies/PAmethodologies/AdditionalityTools/Additionality_tool.pdf).
 - Застосування будь-якого іншого методу доказу додатковості, затвердженого Виконавчим Комітетом МЧР (ВК МЧР).
 - Забезпечення прозорості інформації щодо того, що базовий сценарій був ідентифікований на базі консервативних припущень, що проектний сценарій не є частиною ідентифікованого базового сценарію і того, що проект призведе до скорочення антропогенних викидів з джерел або вдосконалення видалення антропогенних викидів шляхом поглинання ПГ.
 - Забезпечення прозорості інформації щодо того, що акредитована незалежна компанія вже позитивно визначила, що аналогічний проект, впроваджений при тих же самих обставинах (єдині міри зі зменшення викидів ПГ, одна й та ж країна, схожа технологія, схожий масштаб) дасть додаткові скорочення антропогенних викидів за джерелами або поліпшення антропогенних поглинань, в порівнянні з скороченнями, які б мали місце за відсутності проекту СВ.

Найбільш складним питанням розробки **базового сценарію** є оцінка викидів ПГ, які б мали місце у разі відсутності проекту протягом очікуваного періоду експлуатації. На основі розробленого базового сценарію проводиться оцінка скорочення викидів ПГ для всього періоду експлуатації об'єкта та першого періоду зобов'язань згідно з Кіотським протоколом.

Також можуть бути запропоновані нові методології розробки базового сценарію та визначення проектної діяльності, але рекомендується, якщо це можливо, використання методологій, які були затверджені Виконавчим Комітетом МЧР для різних типів проектів СВ.

Для проектів СВ можуть бути застосовані методології розробки базового сценарію та

моніторингу, включаючи методології для малих проектів, затверджені ВК МЧР, у відповідності з рішенням 10/СМР.1 "Застосування Статті 6 Кіотського протоколу", прийнятого на СОР 1 (конференції сторін) в Монреалі. Всі методології МЧР, як вже затверджені так й ті, що перебувають на розгляді, можна знайти на сайті РКЗК ООН <http://cdm.unfccc.int/methodologies/>. В Додатку 4 цього посібника наведено список методологій, які можуть бути застосовані для проектів СВ в Україні.

Однак використання існуючих методологій МЧР не є обов'язковим для проектів СВ і учасники проекту можуть розробляти власні методологічні підходи до базового сценарію та плану моніторингу. Якщо обрано цей варіант, то дуже важливо дотримуватись вимог "Посібника з критеріїв вибору базового сценарію та моніторингу", який був прийнятий на четвертій зустрічі НКСВ.

План моніторингу встановлює набір вимог для моніторингу та верифікації скорочень викидів ПГ, утворених в результаті виконання проекту. Плани моніторингу пояснюють хто, як, наскільки часто повинен контролювати скорочення викидів, які вимірювання та прилади мають застосовуватись та як дані щодо скорочення викидів будуть розраховуватись, документуватись, зберігатись та верифікуватись на протязі залікового періоду. Взагалі, план моніторингу може бути переглянутий, але тільки якщо він підвищує точність чи повноту інформації, необхідної для вимірювання та розрахунку викидів ПГ в межах проекту. План моніторингу також встановлює учасника проекту відповідального за належне виконання плану моніторингу.

Посібник з СВ зазначає, що учасники проекту повинні подати документацію з оцінки впливу на довкілля. Згідно з українським законодавством, кожний технічний проект повинен містити оцінку впливу на довкілля. Цей розділ має бути розроблено у відповідності з вимогами нормативного документу ДБН А.2.2-1-2003 "Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд" (<http://www.budinfo.com.ua/dbn/8.htm>) та повинен містити наступну інформацію:

- ▲ підстави для проведення ОВНС;
- ▲ фізико-географічні особливості району і майданчика (траси) будівництва об'єкта проектування;
- ▲ загальна характеристика об'єкта проектування;
- ▲ оцінка впливів планованої діяльності на навколишнє природне середовище;
- ▲ оцінка впливів планованої діяльності на навколишнє соціальне середовище;
- ▲ оцінка впливів планованої діяльності на

навколишнє техногенне середовище;

- ▲ комплексні заходи щодо забезпечення нормативного стану навколишнього середовища і його безпеки;
- ▲ оцінка впливів на навколишнє середовище під час будівництва;
- ▲ заява про екологічні наслідки діяльності.

Під час розробки PDD, інформація про запропонований проект повинна бути доступною всім зацікавленим особам для розгляду та надання коментарів. У відповідному розділі PDD учасники проекту повинні навести наступні дані:

- ▲ список зацікавлених осіб, від яких поступили
- ▲ коментарі;
- ▲ зміст коментарів;
- ▲ як коментарі були враховані.

Фаза розробки проекту СВ: детермінація PDD та затвердження проекту СВ

По завершенню розробки PDD його слід подати на детермінацію (незалежну оцінку) незалежній компанії (НК), яка акредитована НКСВ. В 2006 році НКСВ заснував акредитаційну комісію, яка акредитує незалежні компанії (валідаторів) для детермінації PDD проектів СВ. До тих пір, поки такі валідатори не будуть акредитовані для проектів СВ, можна звертатися до тих компаній, які акредитовані для проектів МЧР у ВК МЧР (список таких НК наведено в Додатку 3).

НК перевіряє всю подану документацію та перевіряє обґрунтованість та правильність всіх посилань, припущень та інформації. Також представник НК відвідує майданчик проекту для оцінки того, чи надана інформація та зроблені припущення вірні.

НК публікує звіт з детермінації в розділі СВ на сайті РКЗК ООН (<http://ji.unfccc.int>).

Фаза розробки проекту СВ: договір купівлі одиниць скорочень викидів (Emission reduction purchase agreement, скорочено ERPA)

ERPA - це договір між власником проекту та інвестором/покупцем ОСВ. Цей договір регулює придбання та продаж скорочень викидів ПГ проекту. З підписання ERPA розпочинається фаза впровадження проекту. Щоб перейти до підписання договору купівлі скорочень викидів (ERPA) важливо отримати **лист схвалення (ЛС)** від приймаючої країни. Держава формально затверджує проект шляхом видачі ЛС та підтверджує, що досягнуті проектом скорочення викидів будуть передані покупцеві.

Для того, щоб отримати лист схвалення від українського Уряду, власник проекту повинен діяти у відповідності з наступною процедурою:

1. Після отримання листа підтримки власник проекту, відповідно до встановлених Мінприродою вимог, розробляє повний пакет документів, включаючи PDD.
2. Власник проекту подає до Мінприроди розроблений пакет документів разом з

висновком незалежної експертної організації, що має право проводити перевірку проектів та здійснювати оцінку отриманих результатів. Висновок надається у строк, визначений договором, що укладається між власником проекту та незалежною експертною організацією.

3. З метою оцінки проекту на відповідність встановленим вимогам, Мінприроди організовує, у разі потреби, експертну оцінку проекту.
4. Мінприроди розглядає у місячний строк подані власником об'єкта проект і супровідні документи та у разі прийняття позитивного висновку щодо них видає лист схвалення. У разі відмови у видачі такого листа власнику проекта повідомляється про це у місячний строк у письмовій формі із зазначенням підстави.
5. Для ведення обліку зменшення обсягу антропогенних викидів або збільшення абсорбції парникових газів схвалений проект реєструється у Мінприроди.

Більш детальний опис проектного циклу за варіантом 2 СВ, посібники та рекомендації з розробки PDD, приклади розрахункових методологій, посилання і т.п. наведені у вищезгаданому посібнику з СВ BASREC, регіональному **посібнику BASREC** по процедурам спільного впровадження в Балтійському регіоні, 2006 рік, надрукованому англійською та російською мовами (<http://www.basrec.org>).

Фаза впровадження проекту СВ

Під час впровадження проекту СВ, одиниці скорочень викидів можуть передаватись через національні реєстри тільки після проведення відповідного моніторингу згідно з планом моніторингу та підтвердження результатів моніторингу на основі незалежної процедури верифікації. План моніторингу та його детермінація незалежною компанією є обов'язковою частиною форми PDD, затвердженої НКСВ (див. **Додаток 2**).

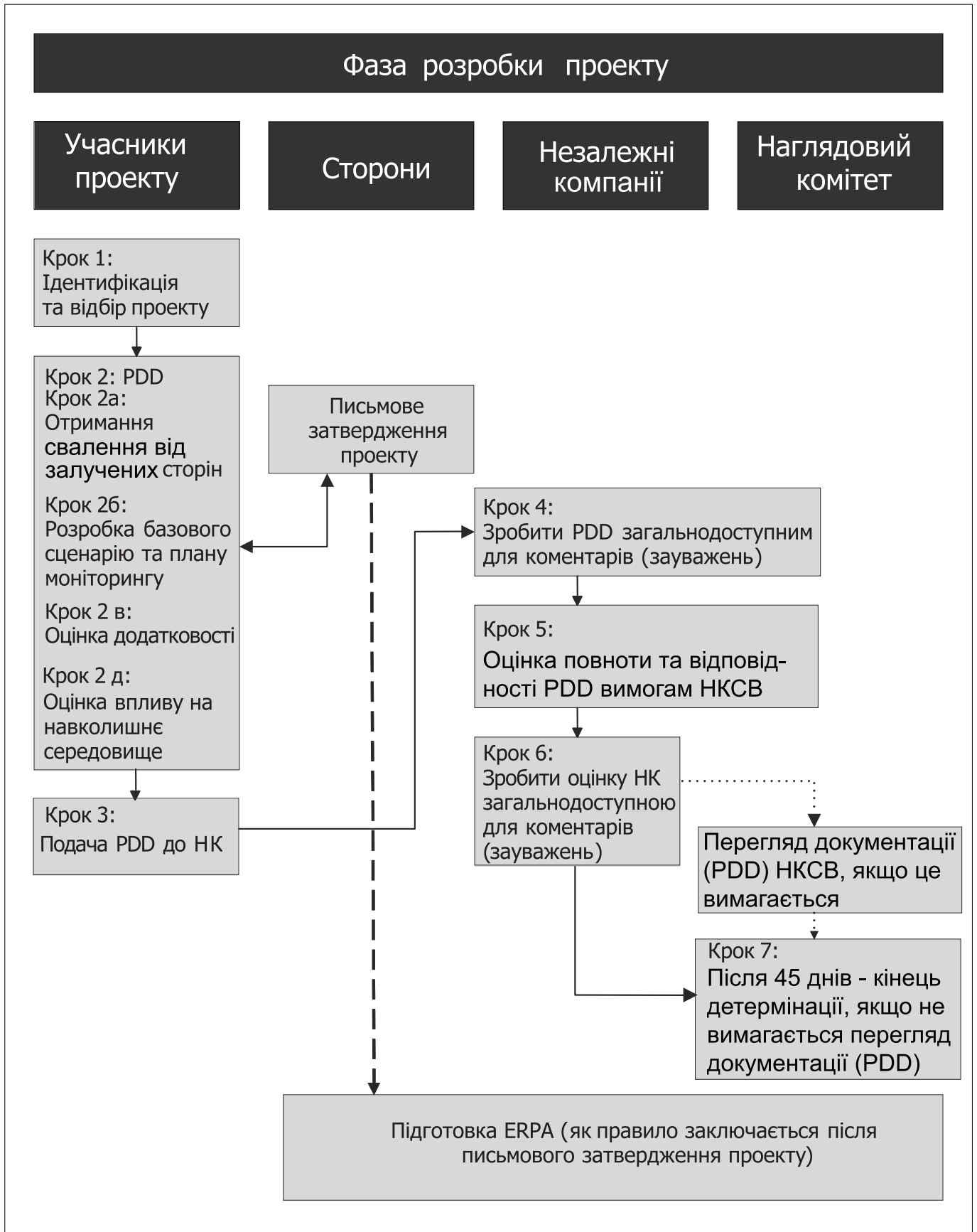

Рис. 4. Блок-схема фази розробки проекту СВ.

4. НАПРЯМКИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Як свідчить міжнародний досвід, в загальному випадку можливі два різні типи проектів СВ пов'язаних з видом та розміром залучення іноземних інвестицій.

4.1. Проект спільного впровадження: продаж одиниць скорочення викидів

У такому випадку проект може бути цілком розроблений та впроваджений самостійно українським власником проекту. Для впровадження проекту може застосовуватися будь-яке ноу-хау та обладнання, що існує на ринку. Додатковий прибуток від продажу ОСВ проекту враховується в загальній схемі фінансування. Цей тип проекту передбачає, що власник проекту розвиває свій бізнес та розробляє фінансовий план самостійно.

Преваги: Оскільки не потрібна передача особливих ноу-хау для впровадження технічних проектів та не потрібне додаткове фінансування, крім надходжень від вуглецевих кредитів, ОСВ можуть бути запропоновані широкому колу "вуглецевих" інвесторів, включаючи Міжнародний вуглецевий фонд, брокерів та іноземні компанії з різних галузей, що зацікавлені у придбанні ОСВ. У випадку, коли попит керує ринком, власник проекту може обрати найкращу для себе пропозицію.

Недоліки: На міжнародному рівні кількість запропонованих придатних проектів для МЧР або СВ постійно зростає. Ці типи проектів СВ передбачають продаж ОСВ як товару, внаслідок чого виникає конкуренція. Як мінімальна кількість ОСВ, що отримується у результаті проекту, так і гарантія надходження ОСВ стає все більш важливим критерієм вибору для потенційних вуглецевих інвесторів (покупців ОСВ). Високі вимоги до обов'язкових гарантій можуть висуватися власниками проекту для гарантування повної передачі очікуваної та погодженої кількості ОСВ. Ніякої підтримки для технічного впровадження проекту не надається. При застосуванні в проекті нових та іноваційних технологій можуть виникнути певні перешкоди, оскільки технічна експертиза для схвалення нововведень чи технічно складних комплексів може бути довгою та складною.

Вимоги потенційних інвесторів (покупців ОСВ):

Вуглецеві фонди є найбільш поширеними покупцями такого типу проектів. Вони розробляють стандартизовані інструменти оцінки проекту так само, як і проект договір купівлі одиниць скорочень викидів (ERPA), що забезпечує можливість ефективної оцінки впровадження проекту та купівлі ОСВ. Як правило, цінові пропозиції є прозорими. Фонди пропонують певну фінансову підтримку для розробки PDD та подальшого впровадження проекту. Вуглецеві фонди можуть встановлювати власні пріоритети щодо видів проектів та приймаючих країн, але ці вимоги, як правило, є відкритою інформацією. Щоб розділити ризики, створюються портфелі проектів різних типів.

Огляд інформації, пов'язаний з діяльністю вуглецевих фондів, наведений у Додатку 3.

Комерційні банки також купують ОСВ. Багато з них займаються цим бізнесом для своїх клієнтів, які зобов'язані зменшувати викиди парникових газів згідно зі своїм національним законодавством, а також з комерційною метою. Деякі банки створили дочірні компанії, які пропонують підготовку проектної документації, але вони також купують ОСВ від проектів, що вже отримали міжнародне (за варіантом 2) або національне (за варіантом 1) схвалення.

Брокери пропонують послуги компаніям, які готові до продажу або купівлі ОСВ як товару. Ці послуги охоплюють розробку відповідної документації (PIN, PDD). Вони надають послуги, що допомагають клієнтам у пошуку потенційних покупців ОСВ, супроводжують угоди купівлі ОСВ, але зазвичай вони не купують ОСВ самостійно. Деякі з них пов'язані з банками, які купують ОСВ та також готові у разі необхідності фінансувати проекти СВ.

Іноземні компанії, особливо ті, що зобов'язані скорочувати викиди, намагаються придбати ОСВ від реалізації проектів близьких до їх основного бізнесу. Купівля ОСВ від проектів, що не пов'язані з їх основною діяльністю, як правило, здійснюється через уповноважених посередників. Як правило, такі компанії не мають розроблених стандартизованих ERPA, тому переговори про угоду купівлі ОСВ можуть потребувати більше часу. В майбутньому, коли великі компанії набудуть досвіду у купівлі ОСВ, це може змінитися.

Постачальники обладнання також можуть забезпечувати вуглецеве фінансування за рахунок купівлі одиниць ОСВ. Так як постачальники обладнання не є кінцевими покупцями ОСВ, вони можуть перепродавати сертифікати на ОСВ вищенаведеним установам. В більшості випадків інвестори можуть запропонувати авансові платежі за купівлю ОСВ, але вони потребуватимуть певних фінансових гарантій (як правило, банківських) від власників проектів.

Багато з наведених вище інвесторів пропонують частину коштів за ОСВ у вигляді авансового платежу та фінансову підтримку у підготовці PDD та детермінації, що безперечно знижує вартість ОСВ. Вищий рівень ціни за ОСВ може бути досягнуто за умови проведення процедури схвалення проекту за власні кошти власника (тобто після розробки PDD та отримання ЛС).

4.2. Проект спільного впровадження: прямі іноземні інвестиції

Цей випадок може мати місце, якщо для розроблення і впровадження проекту необхідні іноземні інвестиції. Іноземний інвестор буде діяти як партнер власника проекту в деяких, або в усіх з наступних стадій проекту: розроблення проекту, його фінансування, впровадження та експлуатація. Цей тип проектів потребує більш близької співпраці з інвестором.

Переваги: Такий тип проекту забезпечує доступ до нових технологій та може залучити інновації. Розподіл ОСВ може обговорюватись у випадку встановлення більш тісного співробітництва між організаціями (наприклад, створення спільного підприємства). Доступ до додаткового фінансування може бути полегшений завдяки доступу інвесторів до фондів міжнародного фінансування. Вуглецеве кредитування є частиною загальної фінансової схеми. Крім того, додаткові надходження відбуватимуться без фінансового гарантування з боку власника, оскільки інвестор може самостійно забезпечити фінансові гарантії.

Недоліки: Прийняття рішень потребує координації та узгодження між партнерами.

Вимоги потенційних інвесторів:

Потенційними прямими інвесторами можуть бути **постачальники обладнання**, які бажають виступити інвесторами, **фінансові інвестори та партнери спільного підприємства або інших форм співробітництва**. Вони будуть забезпечувати вуглецеве фінансування (покупку ОСВ) так само, як і доступ до додаткового фінансування у разі потреби. Зазвичай партнери чи постачальники обладнання також пропонують власні технічні послуги. Угода на купівлю ОСВ

може мати досить різні форми.

Деякі з існуючих вуглецевих фондів пов'язані з **банками**, які надають їм можливість забезпечувати як додаткове до ОСВ фінансування, так і експортне фінансування від залучених зовнішніх постачальників обладнання. Такими, наприклад, є вуглецевий фонд KfW, що відноситься до банківської групи KfW, та фонд TGF, що керується NEFCO.

5. ЗАКОНОДАВСТВО НІМЕЧЧИНИ ТА РАМКОВІ УМОВИ

Законодавство Німеччини

У Німеччині 30 вересня 2005 року набрав чинності закон про проектні механізми з метою впровадження в національне законодавство директиви Євросоюзу 2004/101/EG, що доповнює директиву, яка встановлює схему торгівлі дозволами на викиди парникових газів в межах Євросоюзу відповідно до механізму Кіотського протоколу, який діє в усіх країнах ЄС. Закон визначає, що схвалення проекту має бути надане відповідними установами Німеччини у випадку, якщо затверджений звіт по проекту доведе додаткове зменшення викидів парникових газів та негативного впливу на довкілля.

У Німеччині організацією, що відповідає за схвалення проекту, є Німецька організація торгівлі викидами (Deutsche Emissionshandelsstelle - DEHST), розміщена в Берліні.

Заявка на схвалення проекту СВ має включати:

- ▲ PDD;
- ▲ звіт детермінації;
- ▲ лист схвалення приймаючої країни.

Заявка має бути подана за наступною адресою:

Umweltbundesamt
Deutsche Emissionshandelsstelle
Bismarckplatz 1
14 193 Berlin
Phone: +49 (0) 30- 8903 50 50
<http://www.dehst.de>

DEHST зобов'язана повідомляти своє рішення щодо схвалення проекту протягом двох місяців після одержання заявки та документації. Після схвалення, DEHST вносить проект в німецький перелік проектної діяльності. Організація DEHST вимагає сплати певної суми за надання листа схвалення.

Визначення вищезгаданих директив є базисом для розробки проектів СВ за участю Німеччини. У Німеччині неможливо отримати схвалення для проектів, у яких ОСВ отримуються від реалізації проектів в ядерній енергетиці та від проектів пов'язаних зі змінами у землекористуванні та лісництві (land use, land use change and forestry, скорочено LULUCF).

Для можливого утворення ОСВ від проектів СВ на гідроелектростанціях потужністю більше 20 МВт необхідно показати, що проект відповідає критеріям та принципам Світової Комісії з Дамб. Крім цього, утворення ОСВ на об'єктах,

зазначених в національних планах розподілу (National Allocation Plans (NAP)) членів ЄС, також не може бути ухваленим.

Згідно до закону про проектні механізми, що відноситься до процедури варіанту 1, очікується, що Німеччина буде здатна вчасно відповідати критеріям придатності. Але встановлена процедура дуже близька до вимог варіанту 2 СВ. Незабаром закон буде дорацьовано і для варіанту 2.

Проект другого національного плану (NAP II), який розподілить дозволи на викиди ПГ для німецьких компаній, що викидають в атмосферу забруднюючі речовини, з потужністю понад 20 МВт для першого періоду зобов'язань (2008-2012 рр.), та дозволить їм застосовувати проектний механізм (СВ чи МЧР) з метою виконання 12% зобов'язань від загальних вимог щодо скорочення їх викидів ПГ. Тобто, викиди ПГ німецьких компаній у розмірі 60 млн. тон CO₂ еквіваленту на рік можуть бути скорочені шляхом впровадження проектів СВ або МЧР. Федеральне міністерство Німеччини з довкілля, захисту природи та ядерної безпеки домовляється з потенційними приймаючими країнами проектів щодо підписання Меморандуму про Взаєморозуміння для полегшення передачі ОСВ.

Функції та вимоги німецького вуглецевого фонду KfW

В Німеччині **вуглецевий фонд KfW** купує ОСВ та сертифіковані скорочення викидів (ССВ). Одержувачами кредитів на викиди є, головним чином, Німеччина та європейські компанії, які мають зобов'язання зі скорочення викидів ПГ. Для зменшення своїх зобов'язань ці компанії мають на меті застосовувати механізми Кіотського протоколу в рамках європейської системи торгівлі викидами. Вуглецевий фонд KfW є керуючою компанією, яка діє від імені німецьких та європейських компаній як їх довірена особа.

KfW є банком, що сприяє розвитку Федеральної Республіки Німеччина (KfW Bankengruppe). Власником 80% банку є федеральний уряд, а частка у 20% належить федеральним землям Німеччини, що призводить до високого рейтингу банку (AAA). Банк розміщений у Франкфурті-на-Майні.

KfW намагається отримати збалансований портфоліо з угод на придбання скорочення викидів по секторам, технологіям, приймаючим країнам та учасникам. У зв'язку з цим Україна грає провідну роль як приймаюча країна з великим потенціалом для проектів СВ та надає чудові

можливості для інвесторів. Такі проекти СВ мають надати скорочення як мінімум 50 тис. т. CO₂ еквіваленту на рік, починаючи з 2008 року. Кредитоспроможність представленого проекту має бути доведена.

Для детального аналізу в KfW треба подавати наступні документи: PIN чи PDD, лист підтримки приймаючої країни, лист схвалення, звіт детермінації, бізнес-план, оцінку впливу на довкілля або подібний документ. При необхідності Фонд може забезпечити фінансову підтримку для підготовки цієї документації. У Додатку 3 наведена відповідна контактна інформація.

Цілі та вимоги німецьких компаній у якості потенційних інвесторів

Загалом, усі компанії, які зобов'язані зменшити викиди ПГ, що зазначені у німецькому Національному плані розподілу (NAP) на період 2008-2012 років, зацікавлені в участі у проектах СВ та МЧР в рамках Кіотського протоколу. Ці компанії належать як до енергетичного сектору (виробництво енергії, нафтопереробка), так і до енергоємних індустрій, таких як хімічна, металургійна, целюозна та паперова промисловості, промисловість будівельних матеріалів. Деякі компанії вже мають досвід роботи з проектами МЧР (сертифікати ССВ, які можна використовувати у системі Європейської торгівлі викидами з 2005 року) та залучені до підготовки проектів СВ. Проте, більшість компаній ще не має значного досвіду у СВ. Щодо СВ, то досвід показує, що компанії шукають проекти, які пов'язані з їх основною діяльністю з метою зниження ризиків. Також слід додати, що вони зацікавлені у проектах певного напрямку - таких як енергетичне використання шахтного метану, де існують стандартизований підхід та затверджені методології МЧР. Компанії з енергетичного сектору також можуть бути зацікавлені стати реальними інвесторами у випадку, якщо проектна активність стосується енергетичного сектору.

6. ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ТА РАМКОВІ УМОВИ

6.1. Передумови

З 2002 року Україна прийняла нові закони, правила та процедури, що мають на меті покращити економічну ситуацію в країні взагалі й, зокрема, в енергетичному секторі. Вступ країни до ВТО та поступовий процес інтеграції в Європу є головними пріоритетами міжнародної економічної політики України. Це передбачає загальносистемний підхід до економічного розвитку, лібералізацію міжнародної торгівлі й прозоре середовище для іноземних інвестицій.

Зусилля Уряду відносно покращення економічної ситуації та інвестиційного клімату в Україні приносять свої результати. Незважаючи на політичні ризики, спостерігається зростання інвестицій в першому кварталі 2006 року на 16%, що в 4,5 рази більше ніж за відповідний період 2005 року, а також прямі іноземні інвестиції в 2006 році сягають найвищих об'ємів за період з 1991 року.

Проекти СВ є спеціальними інвестиційними проектами з участю іноземних інвесторів (покупці ОСВ та додаткові прямі інвестори). Вони мають діяти відповідно до діючих законів України. Загальна інвестиційна діяльність регулюється законом України "Про режим іноземних інвестицій" №94/96-ВР від 19.03.1996 (останні поправки до цього закону були прийняті 11.06.2003), а також законом України "Про захист іноземних інвестицій". Ці закони встановлюють правила для іноземних інвесторів в Україні та захищають їх. Загальні вимоги до іноземних інвесторів такі самі як і для місцевих. Більшість проектів СВ потребують для своєї реалізації також додаткових (до продажу ОСВ) іноземних чи місцевих інвестицій.

Економічна ситуація

Існує багато інвестиційних можливостей, але наразі Україна ще продовжує розвивати інституційну та законодавчу базу необхідну для повної підтримки міжнародного бізнесу. В Україні залишається ряд ризиків для заняття підприємницькою діяльністю.

Загальні умови для підприємницької діяльності

Після проголошення незалежності у 1991 році Україна намагалася перейти від центральної планової економічної системи до ринкової економіки. Починаючи з 2000 року, Україна

запровадила значні важливі позитивні економічні та юридичні реформи. Середньорічне економічне зростання перевищило 7% за період до 2006 року, включаючи 12% зростання в 2004 році. Зростання було забезпечено високим внутрішнім попитом, низьким рівнем інфляції. Україна заохочує міжнародну торгівлю та інвестиції, закони дозволяють іноземцям купувати бізнес та майно (крім сільськогосподарських земель), повертати до країни інвестора його доходи та прибутки, а також отримувати компенсацію, якщо власність було націоналізовано. На даний час існує необхідність в запровадженні багатьох реформ, так як законодавча база та слабкий вплив судів на виконання контрактів перешкоджає прямим іноземним інвестиціям.

Останнім часом спостерігається підвищений інтерес в сфері злиття та поглинання (Mergers & Acquisitions, скорочено M&A). Анкетування 2006 року компанією PricewaterhouseCoopers (PwC) показало зростання ринку M&A з 2.3 млрд. американських доларів в 2005 році до 3.4 млрд. американських доларів у 2006 році, з середньою сумою угоди 45 млн. американських доларів. Сума угоди зросла з 85 млн. \$ у 2005 році до 171 \$ млн. в 2006 році, тобто майже на 101%, що зробило Україну найбільш стрімко зростаючим ринком M&A в Центральній та Східній Європі. Найбільшу частку цього ринку займають різні сфери виробництва, фінансових послуг та харчова промисловість. Середній розмір угоди в 2005-2006 роках складав 114 млн. американських доларів, 14 млн. \$ в сфері виробництва, 11 млн. \$ в сфері оптової та роздрібною торгівлі.

Податки на прибуток виглядають достатньо низькими - 25% для підприємств, податок на додану вартість складає 20%. Але існує багато проблемних моментів:

- ▲ Сумарна ставка оподаткування для підприємств складає близько 30%.
- ▲ Відшкодування на соціальне забезпечення може бути дуже значним. В 2007 році внесок найманих робітників з середньомісячною заробітною платою менше 1560 \$ до різноманітних фондів перевищив 36%.
- ▲ Відшкодування ПДВ, так як і обмежені правила для запровадження неоподаткованих послуг для нерезидентів, означає, що ПДВ може стати суттєвим видатком для бізнесу.

Незважаючи на те, що Україна має значний людський потенціал, природні ресурси та промисловий потенціал, країна все ще стикається

з суттєвими труднощами економічного розвитку. В 2006 році в своєму дослідженні Світовий банк поставив Україну на друге місце серед 185 країн в яких найбільш важко сплачувати податки. Це здебільшого стосується обов'язкових правил оподаткування.

Нормативна база

Українська судова система зазнала значних реформ у 2002 році. Верховні судді наразі назначаються Указом Президента України на п'ять років, після чого Верховна Рада затверджує їх на посаді.

Незважаючи на те, що система значно покращилася, наразі все ж таки існують певні труднощі. Передбачається, що Верховний Суд є незалежним та непартійним органом, але те саме в даний час не може бути сказано про суди нижчих інстанцій. Суди мають недостатнє фінансування, що найчастіше означає їх неукомплектованість кваліфікованим персоналом, трапляється, що судді не мають достатньої кваліфікації для прийняття адекватних рішень стосовно деяких сучасних питань в сфері корпоративного права, оподаткування, банкрутства та питань інтелектуальної власності. Незадовільне виконання рішень суду також є важливою проблемою.

В умовах існуючого правового поля суди завжди є однією з можливостей вирішення спірних питань, але все ж таки деякі суперечливі питання можуть бути якнайкраще вирішені поза судовою системою. Варто брати до уваги розгляд суперечок в арбітражному суді, як альтернативу механізму їх врегулювання під час складання проектів договорів, хоча треба зауважити, що українська альтернативна система врегулювання спорів перебуває в процесі розвитку і в цьому секторі в країні спостерігається нестача кваліфікованих третейських суддів.

Регулятивне законодавство

Україна все ще працює над створенням правової системи, яка допоможе полегшити взаємодію з міжнародним співтовариством. Деякі питання не можуть бути розв'язані за допомогою одного закону, таким чином може виникнути необхідність об'єднати декілька законодавчих актів для досягнення взаєморозуміння по таким питанням. Деякі закони можуть бути двозначними, невизначеними або суперечливими, що в подальшому ускладнює проблему. Наразі ще не затверджено єдиного кодексу законів про оподаткування, але є плани представити один з варіантів до 1 січня 2008.

На інвестиції в українську економіку впливають такі основні правові документи (в доповнення до закону про оподаткування):

- ▲ *Про процедуру іноземних інвестицій* - встановлює умови договорів та ліберальні терміни української політики щодо інвестицій і прав та обов'язків іноземних інвесторів.

- ▲ *Цивільний Кодекс* регулює цивільні відносини, створення юридичних осіб та особисті права власності.
- ▲ *Комерційний Кодекс* був введений в дію разом з Цивільним Кодексом. Комерційний Кодекс регулює ділові стосунки і призначений для регулювання питань, які не підпадають під Цивільний Кодекс. На практиці спостерігається часткове перекриття області дії цих кодексів.
- ▲ *Про цінні папери та фондовий ринок* - керує державним випуском та торгівлею цінними паперами.
- ▲ *Про захист економічної конкуренції* - обмежує монополії, має на меті забезпечити ефективну діяльність української економіки завдяки розвитку конкуренції. Більшість договорів злиття та поглинання потребує попереднього схвалення Антимонопольного комітету України.
- ▲ *Про захист від несумлінної конкуренції* - має на меті захистити підприємців та споживачів від несумлінної конкуренції.
- ▲ *Про захист навколишнього середовища* - встановлює межі зборів на викиди, які накладаються на будь-яку юридичну організацію, яка викидає забруднюючі речовини в навколишнє природне середовище.
- ▲ Питання прав інтелектуальної власності регулюються декількома законами, серед яких: *Про захист прав винаходів та корисних моделей*, *Про захист прав в промисловому дизайні*, *Про захист прав для торгівельної марки для товарів та послуг та Про авторське право та пов'язані з ним права*.

Асоціації іноземних інвесторів

В Україні існує кілька ділових палат, включаючи Американську палату (<http://www.amcham.kiev.ua>) та Європейську бізнес асоціацію (<http://www.eba.com.ua>). Ці палати об'єднують зусилля іноземних інвесторів в Україні. Обидві палати мають діючі комітети з різних питань та впливають на бізнес та інвесторів в Україні. Європейська бізнес асоціація надрукувала доповідь під назвою "Інвестиційні бар'єри в Україні" в рамках частини своєї діяльності з поліпшення інвестиційного клімату в Україні. Останню публікацію (2006 рік) можна знайти на їхньому веб-сайті. Основним впливом асоціацій на реалізацію проектів СВ є можливості співробітництва з іноземними інвесторами. Такі асоціації мають велику базу даних інвестиційних компаній, які бажають працювати в Україні. Всі бажаючі можуть отримати детальну інформацію стосовно іноземного інвестиційного процесу в Україні.

- ▲ В Україні наразі існує дуже мало обмежень щодо іноземних інвестицій.
- ▲ Українська правова система все ще розвивається.
- ▲ В Україні є певні обмеження щодо валютних операцій, але це не створює значних проблем для ведення бізнесу.

Клімат для іноземних інвестицій

Українська влада постійно заявляє про гостроту питання щодо залучення іноземних інвестицій та все більше підприємців зацікавлені в отриманні таких інвестицій. Існує небагато обмежень щодо власності, якою можуть володіти іноземці. Основні виключення - видавничий сектор та сектор телерадіомовлення, виготовлення зброї. В усіх інших випадках, законодавча база з організації та ведення бізнесу в Україні з залученням іноземних інвесторів така ж сама, як і для місцевих інвесторів. Взагалі, дозволи на інвестиції не вимагаються, але всі підприємства повинні бути створені у відповідності з процедурою, яка прописана в законі та зареєстровані в відповідних державних органах. В основному, для здійснення прямих іноземних інвестицій від інвесторів не вимагаються будь-які спеціальні дозволи від владних структур. Однак, на практичному рівні місцеві й іноземні інвестори досі зустрічаються з труднощами. Це не відноситься до самих інвестицій чи власності, але можуть мати місце деякі адміністративні перепони чи затримки по незалежним причинам.

6.2. Енергетична стратегія України до 2030 року та її вплив на реалізацію проектів СВ в Україні

Ключові завдання української енергетичної політики визначені в енергетичній стратегії на період до 2030 року, що затверджена Кабінетом Міністрів України в березні 2006 року. Стратегія базується на тому, що Україна має обмежену кількість енергетичних ресурсів та, таким чином, залежить від їх імпорту, а також страждає від недостатньої диверсифікації імпорту енергоносіїв. За цих обставин, стратегія підкреслює важливість раціонального використання енергії, розвиток внутрішнього виробництва енергії та перехід на альтернативні джерела енергії. Таким чином, розробка проектів СВ для розвитку цього потенціалу заохочується українським Урядом.

Міністерство палива та енергетики України 13 березня презентувало стратегію, яка була розроблена у відповідності до Указу Президента

№ 1863/2005 від 27 грудня 2005 року, доручень Президента, резолюцій Кабінету Міністрів, парламентських слухань, публічних обговорень, а також пропозицій народних депутатів та енергетичних компаній.

Енергетична стратегія є результатом прагнення державних органів зробити Україну активним та впливовим учасником міжнародного енергетичного ринку та учасником транснаціональних енергетичних проектів. Ці цілі примусять Уряд докладати зусилля до розширення транзитних можливостей України в експорті та імпорті палив. Україна належить до категорії країн, які тільки частково можуть задовольняти свої потреби в традиційних джерелах енергії за рахунок власного видобутку та таким чином повинні імпортувати палива.

У відповідності зі стратегією, ВВП України за оцінками зросте до 2030 року майже в 3 рази, але споживання первинних джерел енергії зросте тільки на 47.5% (з 205.2 млн. т.у.п. в 2005 році до 302.7 млн. т.у.п. в 2030 році за базовим сценарієм). Споживання електричної енергії збільшиться в 2.2 рази та досягне 395.1 млрд. кВт-год/рік. З них Україна експортуватиме близько 25 млрд. кВт-год/рік. Споживання вугілля зросте майже в 2 рази з 65.9 млн. т. в 2005 році до 130.3 млн. т. в 2030 році. Споживання природного газу зменшиться майже на 36% з 76.4 млрд. м³ в 2005 році до 49.5 млрд. м³ 2030 році.

Також, Україна збільшить реекспорт газу з 5 млрд. м³ в 2005 році до 23 млрд. м³ 2030 у році. Споживання нафтопродуктів збільшиться на третину й становитиме 23.89 млн. т/рік. Енергетична стратегія також передбачає енергозберігаючі заходи, збільшення видобутку палив, виробництво електроенергії переважно на АЕС та зменшення залежності України від імпорту палив.

Енергетична стратегія України передбачає також значне розширення будівництва АЕС, які, в свою чергу, не можуть розглядатися як потенційні проекти СВ. Дуже мала увага в стратегії приділяється альтернативним та відновлюваним джерелам енергії. Також розглядається широка реконструкція застарілих енергоблоків ТЕС та ТЕЦ. Однак, стратегія не передбачає чітких джерел та програм фінансування для окремих проектів. Це, відповідно, створює ризик того, що енергетична стратегія може залишитися невиконаною в повному обсязі. Ймовірно, що ця стратегія не обмежить можливості реалізації проектів СВ в Україні.

Також існує ряд державних програм та законів, що можуть впливати на питання додатковості деяких типів проектів СВ. На практиці, програми самі по собі не забезпечують фінансування окремих проектів, як це буде пояснено нижче.

Відходи

В 1998 році був прийнятий Закон України "Про відходи". У наступні роки для забезпечення виконання цього закону була створена ціла низка урядових та міністерських документів включаючи "Програму поводження з твердими побутовими відходами". Програма планує закриття старих, малих та погано спроектованих звалищ та вдосконалення великих, інженерно обладнаних.

Ці програми потребували розробки регіональних та місцевих планів дій до кінця 2005 року. В Україні існує багато проблем пов'язаних із сферою поводження з твердими побутовими відходами. Наразі, біогаз зі звалищ неконтрольовано скидається до атмосфери, що викликає неконтрольовані пожежі, призводить до проблем з запахом та вносить суттєвий вклад в глобальне потепління. В цілому, вищезгадані закон та програма не працюють та їх існування не створює перешкод для проектів СВ в цьому секторі.

Проекти відновлюваної енергетики

Існує тільки одна державна програма в цьому секторі з розвитку вітроенергетики в Україні. Таким чином, це не зашкодить реалізації проектів СВ в секторі відновлюваної енергетики.

Шахтний метан

В Україні прийнята Національна програма стосовно розвитку цього сектора. Вона передбачає виділення бюджетних коштів на розробку та вдосконалення систем дегазації вугільних шахт. Нажаль, наразі немає будь-яких позитивних рішень та дій щодо впровадження цієї програми.

Таким чином можна заключити, що в Україні склалися сприятливі обставини для розробки та впровадження проектів СВ та існуюче законодавство істотно не вплине на цей процес.

6.3. Нормативно-правові документи щодо застосування механізму СВ в Україні

В Україні на сьогодні діє ряд законів та наказів стосовно розгляду та затвердження проектів СВ. Міністерство охорони навколишнього природного середовища України є відповідальним органом із затвердження проектів СВ на національному рівні та видачі листів підтримки та листів схвалення.

Наразі в Україні діють наступні закони та нормативні акти, пов'язані з Кіотськими механізмами та СВ:

1. Закон України "Про ратифікацію Рамкової конвенції ООН про зміну клімату".
2. Закон України "Про ратифікацію Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату".

3. Указ Президента України "Про координатора заходів щодо виконання зобов'язань України за Рамковою Конвенцією ООН про зміну клімату та Кіотським протоколом до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату".
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2005 р. №346-р "Про затвердження Національного плану заходів з реалізації положень Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату".
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1999 р. №583 "Про Міжвідомчу комісію із забезпечення виконання Рамкової конвенції ООН про зміну клімату".
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2006 р. №206 "Про порядок розгляду, схвалення та реалізації проектів, спрямованих на зменшення обсягу антропогенних викидів або збільшення абсорбції парникових газів згідно з Кіотським протоколом до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату".
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2006 р. №468 "Про порядок координації заходів щодо виконання зобов'язань України за Рамковою конвенцією Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату та Кіотським протоколом до зазначеної конвенції".
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2006 р. №554 "Про порядок функціонування національної системи оцінки антропогенних викидів та абсорбції парникових газів, які не регулюються Монреальським протоколом про речовини, що руйнують озоновий шар".
9. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 01 червня 2006 р. №273 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки та подання на розгляд проектів спільного впровадження юридичним особам".
10. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 17 липня 2006 р. №341 "Про затвердження Вимог до документів, у яких обґрунтовуються обсяги антропогенних викидів та абсорбції парникових газів для отримання листа-підтримки власником джерела викидів, на якому планується реалізація проекту спільного впровадження."
11. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 17 липня 2006 р. №342 "Про затвердження Вимог до підготовки проектів спільного впровадження".

Найбільш важливі накази стосовно реалізації проектів СВ в Україні наведені більш детально нижче:

Постанова Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2006 р №206 "Про порядок розгляду, схвалення та реалізації проектів, спрямованих на зменшення обсягу антропогенних викидів або збільшення абсорбції парникових газів згідно з Кіотським протоколом до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату"

Ця постанова затверджує процедуру для проектів СВ в Україні. Зважаючи на те, що процедура не дуже складна, нижче розташований весь її текст (див. повну офіційну версію на <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=206-2006-%EF>).

ПОРЯДОК

розгляду, схвалення та реалізації проектів, спрямованих на зменшення обсягу антропогенних викидів або збільшення абсорбції парникових газів згідно з Кіотським протоколом до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату

1. Цей порядок визначає процедуру розгляду, схвалення та реалізації проектів як комплексу заходів, спрямованих на зменшення обсягу антропогенних викидів або збільшення абсорбції парникових газів відповідно до статті 6 Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (995_801) та рішень Одинадцятої конференції сторін Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.

2. Для розгляду пропозицій щодо зменшення обсягу антропогенних викидів або збільшення абсорбції парникових газів, керівник підприємства, на території якого знаходиться цех, агрегат, установка чи будь-який інший об'єкт чи його відокремлений підрозділ, функціонування яких зумовлює надходження в атмосферне повітря парникового газу, його прекурсора або аерозолі, а також будь-який об'єкт, що абсорбує парниковий газ, його прекурсора або аерозоль (далі - власник об'єкта), подає до Мінприроди у письмовій та електронній формі заяву (клопотання) разом з документами щодо обґрунтування такого обсягу.

Зразок заяви (клопотання) та перелік документів, що додаються до неї, затверджуються Мінприроди.

3. Мінприроди розглядає у місячний строк подані власником об'єкта заяву (клопотання) і супровідні документи та у разі прийняття позитивного висновку щодо них видає лист-підтримку.

У разі відмови у видачі такого листа власнику об'єкта повідомляється про це в місячний строк у письмовій формі із зазначенням підстави.

4. Після отримання листа-підтримки, власник об'єкта, відповідно до встановлених Мінприроди вимог розробляє проект, який повинен містити такі розділи:

- ▲ найбільш імовірний прогноз динаміки антропогенних викидів з джерел або абсорбції поглиначами парникових газів без реалізації проекту (базове дослідження);
- ▲ розрахунок одиниць скорочення (абсорбції) викидів;
- ▲ план проведення моніторингу стану реалізації проекту;
- ▲ оцінка впливу на навколишнє природне середовище;
- ▲ план фінансування проекту.

5. Власник об'єкта подає до Мінприроди розроблений проект разом з висновком незалежної експертної організації, що має право проводити перевірку проектів, спрямованих на зменшення обсягу антропогенних викидів або збільшення абсорбції парникових газів, та здійснювати оцінку отриманих результатів. Висновок надається у строк, визначений договором, що укладається між власником об'єкта та незалежною експертною організацією.

6. З метою оцінки проекту на відповідність встановленим вимогам, Мінприроди організовує, у разі потреби, експертну оцінку проекту.

7. Мінприроди розглядає у місячний строк подані власником об'єкта проект і супровідні документи та у разі прийняття позитивного висновку щодо них видає лист-схвалення.

У разі відмови у видачі такого листа власнику об'єкта повідомляється про це в місячний строк у письмовій формі із зазначенням підстави.

8. Для ведення обліку зменшення обсягу антропогенних викидів або збільшення абсорбції парникових газів схвалений проект реєструється у Мінприроди.

9. Моніторинг обсягів антропогенних викидів або абсорбції парникових газів відповідно до проекту проводиться незалежною експертною організацією.

10. Звіт про результати перевірки та моніторингу обсягів антропогенних викидів або абсорбції парникових газів подається власником об'єкта для реєстрації до Мінприроди.

Передача одиниць скорочень (абсорбції) викидів парникових газів з Національного реєстру викидів та абсорбції парникових газів до реєстру відповідної країни-партнера здійснюється після реєстрації в Мінприроди зазначеного звіту, а також досягнутих у результаті реалізації проекту обсягів скорочення (абсорбції) викидів парникових газів.

11. Відомості про реалізацію проектів оприлюднюються в засобах масової інформації.

Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 01 червня 2006 №273 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки та подання на розгляд проектів спільного впровадження юридичним особам"

Цей наказ затверджує методичні рекомендації з розробки та подачі на розгляд проектів СВ для юридичних осіб (див. повну версію на http://www.menr.gov.ua/documents/MENR_273_01.06.06.doc). Коротко, ці рекомендації є більш детальною версією порядку затвердженого постановою №206, що згадувалась вище. Вони мають 8 підрозділів:

1. Загальна частина.
2. Основні терміни та визначення.
3. Початок процесу підготовки проектної пропозиції.
4. Розгляд процедурних аспектів механізму СВ при плануванні проектного циклу.
5. Інформація та рекомендації по процедурі отримання листа-підтримки.
6. Інформація та рекомендації по процедурі отримання листа-схвалення.
7. Рекомендації з підготовки проектної пропозиції для проекту СВ.
8. Рекомендації з підготовки проектної документації для проекту СВ.

Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 17 липня 2006 №341 "Про затвердження Вимог до документів, у яких обґрунтовуються обсяги антропогенних викидів та абсорбції парникових газів для отримання листа-підтримки власником джерела викидів, на якому планується реалізація проекту спільного провадження"

Цей документ (див. повну версію на http://www.menr.gov.ua/documents/MENR_341_17.07.06.doc) затверджує вимоги до концепції проекту (PIN), яка повинна бути подана до уповноваженого органу (Мінприроди) для отримання листа-підтримки (ЛП) для проектної діяльності, що планується. Для отримання листа-підтримки до Мінприроди потрібно подати наступні документи:

- ▲ Письмовий запит власника проекту на отримання ЛП;
- ▲ Концепція проекту (PIN - в письмовому та електронному вигляді);
- ▲ Фінансова документація власника проекту (баланс та фінансові результати за останні три роки чи висновок аудитора).

Також в ньому наведені вимоги до PIN та умови за яких може бути відмовлено у видачі ЛП. Цей Наказ містить декілька додатків зі стандартними формами деяких документів, які повинні бути подані разом з PIN до Мінприроди.

Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 17 липня 2006 №342 "Про затвердження Вимог до підготовки проектів спільного впровадження"

Цей документ (див. повну версію на http://www.menr.gov.ua/documents/MENR_342_17.07.06.doc) затверджує загальні вимоги до розробки проектів СВ в Україні, в особливості до його другої фази - розробки проектно-технічної документації (PDD) та його подання на затвердження до Мінприроди. Вимоги до розробки проектів СВ визначають перелік документів, а також загальні вимоги до розробки, оформлення документації та змісту документів які необхідні для отримання листа схвалення (ЛС). ЛС для

проекту СВ видається Мінприроди безкоштовно по заяві власника джерела викидів чи будь-якої іншої уповноваженої компанії, де планується впровадження проекту СВ. Також в наказі наведені вимоги до PDD та умови за яких може бути відмовлено у видачі ЛС. Міжнародна стандартна форма PDD наведена в Додатку 2 посібника і повністю задовольняє всі вимоги Мінприроди. Наказ також містить декілька додатків зі стандартними формами документів, які повинні бути подані разом з PDD до Мінприроди.

Одним з найбільш важливих нормативних документів в секторі СВ буде Закон України "Про парникові гази". Наразі він знаходиться на стадії проекту. Найбільш важливим питанням цього закону буде майбутній статус ОСВ. Цей закон також буде визначати податковий режим торгівлі викидами та інші важливі питання. Таким чином, новий закон буде основним для регулювання іноземних інвестицій у вигляді купівлі ОСВ.

Виконанням положень вищезазначених законів та наказів займаються такі уповноважені органи влади (див. контактну інформацію в Додаток 3):

1. Міністерство охорони навколишнього природного середовища України.

Мінприроди є уповноваженим урядовим органом з екології та питань природних ресурсів.

Основними задачами Міністерства відносно виконання вимог РКЗК ООН та впровадження механізмів Кіотського протоколу є:

- ▲ забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки;
- ▲ здійснення комплексного управління та регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- ▲ забезпечення реалізації законів та наказів по виконанню вимог РКЗК ООН та Кіотського протоколу.

Мінприроди координує всю діяльність пов'язану з механізмами Кіотського протоколу в Україні, включаючи видачу ЛП та ЛС та діє у якості спеціального уповноваженого РКЗК ООН урядового органу з впровадження проектів СВ (Designated Focal Point, скорочено DFP). Таким чином, вся необхідна документація по питанням СВ повинна направлятися до Мінприроди.

2. Національне агентство з екологічних інвестицій.

Агентство було створене 4 квітня 2007 року з метою регулювання державної політики зі зміни клімату. Оскільки Україна має великий запас одиниць встановленої кількості, основною задачею агентства є реалізація та супровід схеми зелених інвестицій в Україні. Очікується, що ця схема може стати додатковою схемою міжнародного співробітництва у галузі пом'якшення зміни клімату.

Основними завданнями агентства є:

- ▲ підготовка та внесення до Мінприроди пропозицій щодо формування державної політики у сфері регулювання негативного антропогенного впливу на зміну клімату, у тому числі виконання вимог РКЗК ООН про зміну клімату та впровадження механізмів Кіотського протоколу до неї, стимулювання інвестицій в охорону навколишнього природного середовища, забезпечення

реалізації політики у цій сфері;

- ▲ створення національної системи оцінки та обліку антропогенних викидів і абсорбції парникових газів та розробка й реалізація заходів, спрямованих на пом'якшення зміни клімату;
- ▲ налагодження співробітництва, взаємодії та інформаційного обміну з органами державної влади, компетентними органами іноземних держав і міжнародними організаціями з питань зміни клімату;
- ▲ розробка та впровадження діяльності з пом'якшення наслідків зміни клімату шляхом обмеження антропогенних викидів парникових газів та підвищення якості поглиначів парникових газів;
- ▲ розробка щорічного кадастру антропогенних викидів та поглинань парникових газів та розробка відповідних звітів;
- ▲ підтримка Національного кадастру та реєстру антропогенних викидів та поглинань парникових газів та забезпечення архівування документів кадастру ПГ.

Наразі деякі проекти СВ в Україні вже отримали схвалення в Мінприроди. Всю інформацію пов'язану з реалізацією проектів СВ в Україні можна знайти на сайті Мінприроди (<http://www.menr.gov.ua>).

ДОДАТОК 1. ОПИТУВАЛЬНИЙ ЛИСТ ДЛЯ ОЦІНКИ ПРОЕКТНИХ ІДЕЙ

Назва проекту:

Дата подачі:

Опитувальний лист для
оцінки проектної ідеї

Вступ

Ця форма була розроблена для цілей попередньої оцінки проектів СВ на етапі початку співробітництва. Цей посібник був розроблений для роз'яснення основних положень зазначених в формі.

Опитувальний лист задовольняє українським вимогам та вимогам потенційної країни-інвестора.

Цей документ треба заповнити якомога повніше та точніше.

Зміст

- 1. Короткий опис проекту**
- 2. Власник проекту**
- 3. Детальний опис проекту**
 - 3.1. Загальна інформація
 - 3.2. Технічні аспекти
 - 3.3. Категорії проектної діяльності
 - 3.4. Розташування проекту
 - 3.5. Графік робіт
- 4. Скорочення викидів парникових газів**
 - 4.1. Парникові гази
 - 4.2. Базовий сценарій
 - 4.3. Границі проекту
 - 4.4. Витоки
 - 4.5. Додатковість
- 5. Вплив на довкілля**
- 6. Вартість та фінансування**
 - 6.1. Фінансові показники проекту
 - 6.2. Фінансування

Додаток 1

1. Короткий опис проекту

Резюме	Близько однієї сторінки
Назва проекту	
Цілі	
Опис проекту та запропонована діяльність	

2. Власник проекту

Деталі по учаснику проекту	(Для кожного учасника потрібно заповнити окремо – копіюйте, якщо потрібно)
Назва організації	
Діяльність організації	
Вулиця	
Поштовий індекс, місто	
Голова організації	
Координатор проекту (ім'я)	
Посада координатора проекту	
E-mail	
Факс	
Кількість робітників	
Форма організації	
Минулорічний обіг та прибуток (в гривнях)	
Об'єми виробництва (виміряні в фізичних одиницях)	
Одиниці основної продукції	

3. Детальний опис проекту

3.1 Загальна інформація	
Назва проекту	
Основна мета проекту	
Опис передумов проекту / мета впровадження проекту	

3.2 Місце знаходження проекту	
Регіон / держава / область / місто тощо.	

3.3 Категорія (-і) діяльності проекту	
Категорія проекту (потрібне відмітити)	☐ Енергоефективність на ТЕС ☐ Енергоефективність в промисловості ☐ Заміщення палива в промислових установках і будівельному секторі ☐ Проекти з енергоефективності систем передачі і розподілення енергії ☐ Комбіновані теплові і електричні (когенераційні) системи ☐ Проекти з енергоефективності у будівельному секторі ☐ Поновлювана енергія: _____ (тип) ☐ Видобуток біогазу на звалищах та полігонах ТПВ, уникнення викидів шахтного метану ☐ Управління відходами ☐ Інші: _____ (тип)
Тип проекту (потрібне відмітити)	☐ Модернізація існуючих структур ☐ Розширення існуючих потужностей ☐ Будівництво нових потужностей

3.4 Технічні аспекти	
<p>Мають бути представлені основні технічні особливості (максимум 2 сторінки), що відповідають на такі питання: обладнання для генерації зменшення викидів; опис технології, робітничі та асоційовані ризики (наприклад, перевірені технології); ризики в процесі впровадження і діяльності проекту; постачання сировини і затрати; очікуваний розвиток використання потужностей і збуту продукції.</p>	

3.5 Список	
Поточний стан проекту (потрібне відмітити)	☐ Існує концепція проекту; ☐ Наявність попереднього техніко-економічного обґрунтування проекту; ☐ Оголошено тендер, існують комерційні пропозиції; ☐ Контракти на консультаційні, проектні послуги та поставки обладнання в стадії обговорення, тощо.
Підготовка / Дозвіл	Від: _____ до: _____
Матеріальне впровадження	Від: _____ до: _____
Очікувана дата початку	
Час життя проекту	Від: _____ до: _____

4. Зменшення емісії парникових газів

4.1 Парникові гази	
Парникові гази, зниження яких має на меті проект (потрібне відмітити)	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, HFCs, PFCs, SF ₆ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Оцінка викидів специфічних парникових газів від проекту в тонах CO ₂ еквіваленту	Будь-ласка, заповніть таблицю згідно Додатку 1
Очікуваний строк генерації скорочення викидів	

4.2 Базовий сценарій	
Підхід до базового сценарію	Будь-ласка, зробіть короткий опис (максимум 1 сторінка А4) базового сценарію, тобто, опишіть найбільш вірогідну технологію та сценарій викидів парникових газів за відсутності запланованого проекту СВ.

4.3 Межі проекту	
Опис	Межі проекту визначають джерела викидів, їх величину і заходи, що мають бути розглянуті при розрахунках викидів парникових газів. Межі проекту мають бути чітко описані і проілюстровані.
4.4 Витоки	
Опис	Витоки враховують можливі емісії парникових газів, що мають місце за межами границь даного проекту як прямі наслідки впровадження запропонованого проекту, наприклад через зміни на ринку чи поведінку споживача . Якщо витоки мають місце, будь-ласка, дайте коротку оцінку найбільш ймовірних з них (максимум ½ сторінки А4).

4.5 Додатковість ²⁾	
Додатковість щодо навколишнього середовища	Чи не буде мати місце зниження викидів, що очікується від проекту СВ, за відсутності впровадження проекту СВ?
Регуляторна додатковість	Чи є скорочення викидів парникових газів в запропонованому проекті результатом впровадження обов'язкових дій, яких вимагає закон чи регулюючі документи в країні?

²⁾ Показ додатковості проекту з урахуванням національних і/або секторальних структурних передумов чи політики.

5. Аспекти охорони навколишнього середовища

Природоохоронні аспекти	
Оцінка впливу на навколишнє природне середовище (потрібне відмітити)	<p>Якщо має місце негативний вплив на навколишнє природне середовище, опишіть планові заходи його зменшення або компенсації (максимум ½ сторінки А4)</p> <p>☐ є потреба ☐ немає потреби</p>

6. Вартість і фінансування

6.1 Фінансові показники проекту	
Очікувана вартість впровадження проекту (загальні інвестиції)	_____ [EUR]
Поточні щорічні експлуатаційні витрати (до реалізації проекту СВ)	_____ [EUR/ рік]
Оціночні щорічні експлуатаційні витрати після реалізації проекту СВ	_____ [EUR/ рік]

Поточний щорічний прибуток (до реалізації проекту СВ)	_____ [EUR/рік]
Очікуваний щорічний прибуток (за виключенням прибутку від продажу ОСВ) після реалізації проекту	_____ [EUR/рік]

6.2 Фінансування	
Джерела фінансування (наявний/кредитний капітал, фінансові установи)	<p>Власні (% від загального інвестування): _____</p> <p>Кредитні (% від загального інвестування): _____</p> <p>Грантові (% від загального інвестування): _____</p> <p>Фінансові установи, залучені в реалізацію проекту:</p> <p>_____</p> <p>Стан фінансування (сума кредитів і грантів)</p> <ul style="list-style-type: none"> - кредитне фінансування на яке подано заявку (% від загального інвестування): _____; - кредитне фінансування в стадії обговорення (% від загального інвестування): _____; - отримане фінансування (% від загального інвестування): _____;

Додаток 1а. Аркуш розрахунку скорочень викидів

Розрахунок скорочень викидів та коефіцієнт емісії

Рік	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Проектні викиди														
Рівень активності проекту (МВт·год)														
Коефіцієнт емісії проекту (т CO ₂ /МВт·год)														
Викиди CO₂ від виробництва/споживання електроенергії (т CO₂ еквіваленту)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші викиди ПГ (напр. CH₄, N₂O, HFC,...)														
Викиди CH ₄ в т	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21
Фактор глобального потепління метану														
Викиди N ₂ O в т	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296
Фактор глобального потепління N ₂ O														
Викиди в т														
Фактор глобального потепління														
Загальні викиди інших ПГ (т CO₂ еквіваленту)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Витоки (якщо мають місце)														
Загальні проектні викиди (т CO₂ еквіваленту)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Викиди базового сценарію														
Рівень активності базового сценарію (МВт·год)														
Коефіцієнт емісії базового сценарію (т CO ₂ /МВт·год)														
Викиди CO₂ від виробництва/споживання електроенергії (т CO₂ еквіваленту)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші викиди ПГ (напр. CH₄, N₂O, HFC,...)														
Викиди CH ₄ в т	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21
Фактор глобального потепління метану														
Викиди N ₂ O в т	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296
Фактор глобального потепління N ₂ O														
Викиди в т														
Фактор глобального потепління														
Загальні викиди інших ПГ (т CO₂ еквіваленту)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Загальні викиди базового сценарію (т CO₂ еквіваленту)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Загальні очікувані щорічні скорочення викидів (т CO₂ еквіваленту)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Фактори глобального потепління	1	21	296
CO ₂			
CH ₄			
N ₂ O			

Ця таблиця додається тільки для інформації. По технічним причинам файл Excel для розрахунків додається окремо.

ДОДАТОК 2. ФОРМАТ PDD

ФОРМА ПРОЕКТУ СПІЛЬНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ
Версія 01 - затверджена 15 червня 2006р.

ЗМІСТ

- A. Загальний опис проекту
- B. Базовий сценарій
- C. Термін дії проекту/ період кредитування
- D. План моніторингу
- E. Підрахунок скорочення викидів парникових газів
- F. Вплив на довкілля
- G. Коментарі зацікавлених сторін

Додатки

Додаток 1: Контактна інформація про учасників проекту

Додаток 2: Інформація щодо базового сценарію

Додаток 3: План моніторингу

Комітет з нагляду за проектами спільного впровадження

РОЗДІЛ А. Загальний опис проекту

A.1. Назва проекту:

A.2. Опис проекту:

A.3. Учасники проекту:

A.4. Технічний опис проекту:

A.4.1. Місцезнаходження проекту:

A.4.1.1. Приймаюча сторона (и):

A.4.1.2. Область/ штат/ провінція і т.п.:

A.4.1.3. Місто/ містечко/ Громада і т.п.:

A.4.1.4. Фізичні координати проекту, включаючи інформацію щодо унікальних аспектів ідентифікації проекту (не більше 1 сторінки):

A.4.2. Технологія (ї), що буде застосовуватись або міри, заходи чи діяльність які відбуватимуться за рахунок проекту:

A.4.3. Коротке пояснення того, як запропонований проект СВ скоротить викиди парникових газів антропогенного походження з джерел, включаючи чому скорочення викидів не відбудуться за відсутності проекту, беручи до уваги національне та/або галузеве законодавство та обставини:

A.4.3.1. Очікувані обсяги скорочення викидів протягом періоду кредитування:

A.5. Схвалення проекту задіяними Сторонами:

Комітет з нагляду за проектами спільного впровадження

РОЗДІЛ В. Базовий сценарій

В.1. Опис та обґрунтування вибраного базового сценарію:

В.2. Опис того, як антропогенні викиди парникових газів з джерел будуть скорочені по відношенню до тих, які б мали місце за відсутності проекту СВ:

В.3. Опис того, як визначення границь проекту було застосовано до проекту:

В.4. Подальша інформація щодо базового сценарію, включаючи дату встановлення базового сценарію, імена та назви компаній, які встановили базовий сценарій:

РОЗДІЛ С. Тривалість проекту / періоду кредитування

С.1. Дата запуску проекту:

С.2. Очікуваний операційний термін життя проекту:

С.3. Тривалість періоду кредитування:

Комітет з нагляду за проектами спільного впровадження

РОЗДІЛ D. План_моніторингу

D.1. Опис обраного плану_моніторингу:

D.1.1. Опція 1 – Моніторинг викидів в проектному та базовому сценаріях:

D.1.1.1. Дані, які потрібно збирати для моніторингу викидів від проекту та як ці дані будуть зберігатися:

Ідентифікаційний номер (використовуйте будь ласка цифри для полегшення посилання на D.2)	Змінна	Джерело даних	Одиниця вимірювання даних	Виміряне (в), розраховане (р), оцінене (о)	Частота архівування	Частка даних для моніторингу	Як дані будуть зберігатись? (в електронному вигляді/на папері)	Примітка

D.1.1.2. Опис формули використаної для оцінки проектних викидів (для кожного газу, джерела і т.д.; викиди в одиницях CO₂ еквіваленту)

D.1.1.3. Важливі дані, необхідні для визначення базових антропогенних викидів парникових газів за джерелами в межах проекту, та як такі дані будуть збиратися та зберігатись:

Ідентифікаційний номер (використовуйте будь ласка цифри для полегшення посилання на D.2)	Змінна	Джерело даних	Одиниця вимірювання даних	Виміряне (в), розраховане (р), оцінене (о)	Частота архівування	Частка даних для моніторингу	Як дані будуть зберігатись? (в електронному вигляді/на папері)	Примітка

Комітет з нагляду за проектами спільного впровадження

D.1.3.2. Опис формули використаної для оцінки проектних виtokів (для кожного газу, джерела і т.д.; викиди в одиницях CO₂ еквіваленту):

D.1.4. Опис формули використаної для оцінки проектних викидів (для кожного газу, джерела і т.д.; викиди в одиницях CO₂ еквіваленту):

D.1.5. Де це можливо у відповідності до процедур, як цього вимагає власник проекту, інформація зі збору та архівування інформації по впливу проекту на навколишнє середовище:

D.2. Процедури з контролю якості (КЯ) та забезпечення якості (ЗЯ) які застосувались для даних, що спостерігаються:	
Дані (зазначте таблицю та ІД номер)	Ступінь невизначеності даних (високий/середній/низький) Дайте пояснення щодо процедур КЯ/ЗЯ, що планувались для цих даних чи чому такі процедури не потрібні.

D.3. Опишіть, будь ласка, експлуатаційну та управлінську структуру, яку оператор проекту буде застосовувати для виконання плану моніторингу:

D.4. Ім'я людини / компанії, які встановили план моніторингу:

Комітет з нагляду за проектами спільного впровадження

Розділ Е. Очікуване скорочення викидів парникових газів

E.1. Очікувані проектні викиди :

E.2. Оцінка витоків:

E.3. Сума показників E.1. та E.2.:

E.4. Очікувані викиди базового сценарію:

E.5. Різниця між показниками E.4. та E.3, що відповідає скороченню викидів парникових газів проекту:

E.6. Таблиця величин , розрахованих за допомогою вище приведених формул:

Розділ Ф. Вплив на навколишнє середовище

F.1. Підтвердження інформації щодо оцінки (аналізу) впливу проекту на навколишнє середовище, включаючи трансграничні впливи, згідно процедур та вимог приймаючої сторони (України):

F.2. У разі, якщо вплив на навколишнє середовище вважається учасниками проекту, або приймаючою стороною значним, будь-ласка, приведіть висновки та всі джерела (посилання) щодо інформації ОВНС, який має бути проведений у відповідності з процедурами та вимогами приймаючої сторони.

Розділ Г. Коментарі зацікавлених сторін

G.1. Інформація щодо коментарів відносно проекту зацікавлених сторін:

Комітет з нагляду за проектами спільного впровадження

Додаток 1

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ УЧАСТНИКІВ ПРОЕКТУ

Організація:	
Вулиця/Номер	
Будівля:	
Місто:	
Держава/Регіон:	
Поштовий індекс:	
Країна:	
Телефон:	
Факс:	
E-mail:	
URL:	
Представник:	
Посада:	
Звертання:	
Прізвище:	
По-батькові:	
Ім'я:	
Відділ:	
Тел. (прямий):	
Факс (прямий):	
Мобільний:	
Особиста ел. адреса	

Додаток 2

ІНФОРМАЦІЯ ПРО БАЗОВИЙ СЦЕНАРІЙ

Додаток 3

ПЛАН МОНІТОРИНГУ

ДОДАТОК 3. АДРЕСИ ВАЖЛИВИХ УЧАСНИКІВ РИНКУ
РОЗРОБКИ ПРОЕКТІВ СВ В УКРАЇНІ

В додатку 3 наведено широкий огляд ключових учасників ринку впровадження проектів СВ. Особлива увага приділена їх важливості для Українського ринку.

Ці компанії на ринку СВ були згруповані у відповідності з їх функціями в процесі впровадження проектів СВ: офіційні органи в Україні та Німеччині, а також на рівні ООН; Вуглецеві Фонди та певні банки, консультаційні компанії, які надають технічну та фінансову допомогу при підготовці проектів СВ в Україні та офіційно акредитовані верифікатори.

1. Офіційні органи влади

Назва	Адреса	Онлайн -контакт
Рамочна конвенція ООН зі зміни клімату – РКЗКООН	Martin-Luther-King-Str. 8 51375 Bonn Germany Phone: +49 228-815-1000, Fax: +49 228-815-1999	www.unfccc.int secretariat@unfccc.int
Міністерство охорони навколишнього природного середовища України	Вул. Урицького, 35 03035, Київ, Україна Телефон: +38(044) 206 3100 Факс: +38(044) 206 3107	www.menr.gov.ua secr@menr.gov.ua
Національне агентство екологічних інвестицій України	Вул. Урицького, 35 03035, Київ, Україна Телефон: +38(044) 206 3311 Факс: +38(044) 206 3191	www.neia.gov.ua
Deutsche Emissionshandelsstelle (DEHST) (Abteilung des Umweltbundesamtes)	Umweltbundesamt Deutsche Emissionshandelsstelle Bismarckplatz 1 14193 Berlin Germany Phone: +49 (0)30 8903-5050 Fax: +49 (0)30 8903-5010	www.dehst.de emissionshandel@uba.de
Федеральне Міністерство Навколишнього Середовища, Зберігання Природи та Ядерної Безпеки (політична підтримка та розробка проектних портфоліо)	Franzjosef Schafhausen Leiter der Interministeriellen Arbeitsgruppe „CO2-Reduktion“ Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit Alexanderstr. 3 10178 Berlin Tel. +49 30 28550 3660 Thomas Forth Joint Implementation Koordinierungsstelle (JKO) Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit Alexanderstr. 3 10178 Berlin Tel. +49 30 28550 3668	www.bmu.de Franzjosef.Schafhausen@bmu.bund.de Thomas.Forth@bmu.bund.de

2. Вуглецеві фонди та банки

Багато вуглецевих фондів пов'язані з банками та мають можливість забезпечувати додаткове фінансування проектів за рахунок продажу ОСВ. Вуглецеві фонди та банки перераховані в алфавітному порядку.

Назва	Адреса	Онлайн -контакт
The Asia Carbon Fund	Asia Carbon International B.V. 150 Cecil Street # 10-03 069543 Singapore Singapore Phone: +65 6225-1791 Fax: +65 6225-1562	www.asiacarbon.com

Назва	Адреса	Онлайн -контакт
Baltic Sea Testing Ground Facility – Nordic Environment Finance Cooperation (NEFCO)	Mr Ash Sharma, Programme Manager or Mrs Janika Blom, Legal Counsel Testing Ground Facility c/o NEFCO P.O.Box 249 FIN-00171 Helsinki Finland Tel: +358 400 811 327 Fax: +358 9 1800 476	www.nefco.fi ash.sharma@nefco.fi
Belgian JI/CDM Tender	Climate Change Section of the Belgian Federal Administration Tine Heyse or Sophie Closson Environment DG Place Victor Horta 40–Box 10 1060 Brussels Belgium Tel: +32 2 524 95 31 Fax: +32 2 524 96 01	www.klimaat.be/jicdmtender/ jicdmtender@health.fgov.be
Climate Change Capital Carbon Fund	Climate Change Capital Ltd. 49 Grosvenor Street London W1K 3HP Great Britain Phone: +44 20-7290-8618 Fax: +44 20-7290-7041	www.climatechangecapital.com jburnham@c-c-capital.com
Danish Carbon.dk	Ministry of Environment Danish Environmental Protection Agency Climate Change & Environmental Assistance Strandgade 29 DK-1401 Copenhagen K. Denmark Direct phone: +45 32 66 01 00 Direct Fax: +45 32 66 04 79	www.danishcarbon.dk info@DanishCarbon.dk
The Nederland EBRD – Carbon Fond	EBRD One Exchange Square London EC2A 2JN United Kingdom	www.ebrd.com
ERUPT (Emission Reduction Unit Procurement Tender) CERUPT (Certified Emission Reduction Unit Procurement Tender)	Senter Novem Utrecht Catharijnesingel 59 3511 GG Utrecht P.O.Box 8242 3503 RE Utrecht Phone: +31 (0)30 239 3753 Fax: +31 (0)30 231 6491	http://www.senternovem.nl/carboncredits/index.asp carboncredits@senternovem.nl
European Carbon Fund	European Carbon Fund 12, Avenue de la Liberté, 1930 Luxembourg Luxembourg Phone: +33 15855-6619 Fax: +33 15855-6699	www.europeancarbonfund.com gqueru@ixis.cib.com
Finland CDM/JI Programm	Merikasarmi, P.O.Box 176 00161 Helsinki Finland Tel: +358 9 160 05 or 578 15	http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=164100&lan=en
Japan Carbon Finance (JCF)	Japan Carbon Finance Ltd. 1-3 Kudankita 4-chome, 102-0073 Chiyoda-Ku Tokyo Japan Phone: +81 3-5212-8870 Fax: +81 3-5212 8886	www.jcarbon.co.jp j-kimura@jcarbon.co.jp

Назва	Адреса	Онлайн-контакт
KfW - "Klimaschutz Fond" (The KfW Carbon Fund)	KfW Förderbank P.O.Box: 11 11 41 60046 Frankfurt am Main Germany Phone: +49 69-7431-0 Fax: +49 69-7431-2944	http://www.kfw-foerderbank.de/EN_Home/Carbon_Fund/index.jsp
Kommunalkredit Public Consulting	Kommunalkredit Public Consulting GmbH Türkenstraße 9 1090 Wien Austria Phone: +43 1-316310 Fax: +43 1-31631104	www.public-consulting.at www.Klimaschutzprojekte.at w.diernhofer@kommunalkredit.at kyoto@kommunalkredit.at
SPAIN FC2E FUND	SPAIN FC2E FUND (ICO and Santander Investment promoters), Paseo del Prado 4, 28014 Madrid Spain Phone: +34 91-5921879 Fax: +34 91-2891194	www.fc2e.com Carlos.echevarria@ico.es
Stiftung Klimarappen	Stiftung Klimarappen Freiestrasse 167 8032 Zürich Switzerland Phone: +41 44-387-9900 Fax: +41 44-387-9909	www.stiftungklimarappen.ch info@stiftungklimarappen.ch
World Bank Prototype Carbon Fund	World Bank Group 1818 H St. NW, Washington, DC 20433 USA Phone: +1 202-473-5423 Fax: +1 202-676-0977	www.carbonfinance.org ccormier@worldbank.org

Банки

Calyon Bank	Володимирська , 23а 01034, Київ, Україна Тел : +38 (044) 490 1440 Факс : +38 (044) 490 1404	www.calyon.kiev.ua olexiy.nikolayenko@ua.calyon.com vladislav.berezhny@ua.calyon.com
Deutsche Bank AG	Deutsche Bank Sustainability and Environmental Coordination Roßmarkt 18 60262 Frankfurt am Main	www.deutsch-bank.de mailbox.environment@db.com
Dresdner Bank	Dresdner Bank AG Dresdner Kleinwort Wasserstein Theodor-Heuss-Allee 44-46 60486 Frankfurt am Main Germany Phone: +49 69-713-15323 Fax: +49 69-713-25028	www.drkw.com angela.lotz@drkw.com
European Bank for Reconstruction and Development	Софіївська , 27/23 01001, Київ, Україна Тел : +38 (044) 270 6132 Факс : +38 (044) 270 6813	www.ebrd.com witaka@ebrd.com gajdag@ebrd.com
Standard Bank	Standard Bank Plc 25 Dowgate Hill London EC4R 2SB Phone: +44 20 7815 3000	www.standardbank.com

Назва	Адреса	Онлайн-контакт
WestLB AG Representative Office	Б. Хмельницького , 52 01030, Київ, Україна Тел : +38 (044) 490 2487 Факс : +38 (044) 230 2671	www.westlb.de igor_potapov@westlb.de
World Bank	Дніпровський узвіз, 1 01010, Київ, Україна Тел : +38 (044) 490 6671 Факс : +38 (044) 490 6670	www.worldbank.org aslenszak@worldbank.org ofilonenko@worldbank.org

3. Консультанти

Наведений список містить німецькі, українські та міжнародні компанії, які надають консультаційні послуги з реалізації проектів СВ. Послуги консультантів включають в себе весь спектр таких консультацій від фінансових до технічних.

Назва	Адреса	Онлайн-контакт
Україна		
Ecofys	Вул . Липська 16, оф . 105 01021, Київ, Україна Телефон: (044) 205 0218 Факс : (044) 253 8262	www.ecofys.com t.skarshevska@ecofys.com
Global Carbon Ukraine TOB	Вул . Велика Житомирська 17, оф . 1 01025, Київ, Україна Телефон : (044) 200 0415 Факс: (044) 200 0416	www.global-carbon.com yesirkenov@global-carbon.com
Інститут екології та проблем енергозбереження	Вул . Котовського 11, 04060, Київ, Україна Телефон: (044) 206 4940 Факс : (044) 206 4940	www.ipee.org.ua ipee@ipee.org.ua
Інститут промислової екології	Вул . Желябова 2а, кімн. 423 03057, Київ, Україна Телефон: (044) 453 2862 Факс : (044) 456 9262	www.engecology.com engeco@kiev-page.com.ua
ТОВ „Науково-технічний центр „Біомаса“	Вул . Желябова 2а, кімн. 232 03057, Київ, Україна Телефон: (044) 456 9462 Факс : (044) 453 2856	www.biomass.kiev.ua info@biomass.kiev.ua
Інститут технічної теплофізики	Вул . Желябова 2а, кімн. 03057, Київ, Україна Телефон: (044) 456 9462 Факс : (044) 453 2856	www.ittf.kiev.ua
Німеччина		
Deutsche Energie-Agentur GmbH (dena)	Deutsche Energie-Agentur GmbH (dena) Chausseestraße 128 a 10115 Berlin Germany Телефон : +49 30 726165600 Факс: +49 30 726165699	www.dena.de info@dena.de
Ecofys GmbH	Ecofys GmbH Eupener Str. 59, 50933 Köln Germany Телефон : +49 221-510907-0 Факс: +49 221-510907-49	www.ecofys.de info@ecofys.de

Назва	Адреса	Онлайн-контакт
Fichtner	Fichtner GmbH & Co. KG Sarweystr. 3 70191 Stuttgart Germany Телефон : +49 711-8995-746 Факс: +44 711-8995-459	www.klimahandel.info wahleh@fichtner.de
Future Camp	Future Camp GmbH Chiemgaustr. 116 81549 München Germany Телефон : +49 89-68008330 Факс: +49 711-68008333	www.future-camp.de info@future-camp.de
GFA	GFA Consulting Group Dep: GFA Envest Eulenkrugstr. 82 22359 Hamburg Germany Телефон : +49 40-60306145 Факс: +49 40-60306149	www.gfa-envest.de ksenia.brockmann@gfa-gruop.de
Lahmeyer International	Lahmeyer International GmbH Friedberger Straße 173 61118 Bad Vilbel Germany Телефон : +49 6101-551262 Факс: +49 6101-551808	www.lahmeyer.de info@lahmeyer.de
Perspectives	Perspectives GmbH Bei der Apostelkirche 24 20257 Hamburg Germany Телефон : +49 179-4573616 Факс: +49 89-1488280822	www.perspectives.cc info@perspectives.cc
Pro2 Anlagentechnik GmbH	Pro2 Anlagentechnik GmbH Schmelzerstraße 25 47877 Willich Germany Телефон : +49 2154-488-111 Факс: +49 2154-488-105	www.pro-2.net s.rios@pro-2.de
3C Gruppe	3C Gruppe Industriestraße 10 61118 Bad Vilbel Germany Телефон: +49 (0)6101 5 56 58-0 Факс: +49 (0)6101 5 56 58-77	www.3c-company.com info@3c-company.com
500ppm	500 PPM GmbH Emmy-Noether-Str. 9 76131 Karlsruhe Germany Телефон : +49 721-6105-530 Факс: +49 721-6105-535	www.500ppm.com info@500ppm.com
Інші країни		
Asja Ambiente Italia	Asja Ambiente Italia S.p.A. Via Ivrea 70, 10098 Rivoli (TO) Italy Телефон : +39 11-9579211 Факс: +39 11-9579280	www.asja.biz br@asja.biz

Назва	Адреса	Онлайн-контакт
Camco International Ltd.	Camco International Ltd. Carbon Asset Management International AG 47, The Esplanade, St. Helier Jersey JE1 0BD Great Britain Телефон : +44 20-7256-7979 Факс: +49 20-7382-0369	www.camco-international.com info@camco-international.com
The Carbon Neutral Company	The Carbon Neutral Company 20 Flaxman Terrace London WC1H 9AT Great Britain Телефон : +44 8701-99998 Факс: +44 207-383-7627	www.carbonneutral.com bill.sneyd@carbonneutral.com
Carbon Support	Carbon Support Att. Grue & Hornstrup A/S Nurpark 51, DK 7500 Holstebro Denmark Телефон : +45 9610-1341 Факс: +45 9610-1349	www.carbonsupport.com info@carbonsupport.com
Carbon Ventures	Carbon Ventures 213 Carnegie Centre, Princeton New Jersey, 08540-6284 USA Телефон : +1 6092439811 Факс: +1 6092430321	www.carbonventures.com msscott@environcorp.com
EcoRessources	EcoRessources Consultants 825 rue Raoul-Jobin Quebec-City, G1N 1S6 Canada Телефон : +1 514-5705093	www.ecoressources.com Frederic.gagnon-lebrun@coressources.com
EcoSecurities Ltd.	EcoSecurities Ltd. Park Central, 40/41 Park End Str. Oxford OX1 1JD Great Britain Телефон : +44 1865202635 Факс: +44 1865251438	www.ecosecurities.com info@ecosecurities.com
Evolution Markets	Evolution Markets LLC 10 Bank Street White Plains, NY 10606, USA Телефон : +1 9143230200 Факс: +1 9143283701	www.evomarkets.com evan@southardinc.com
E3 Europe	E3 Europe 3 The Street Alderton Chippenham Wiltz SN 6NL Great Britain Телефон : +44 1666-841-447	www.e3international.com andyk@e3international.com
GreenStream network	Norbert Heidelmann Телефон : +49 221-9424-332	www.greenstream.net norbert.heidelmann@greenstream.net
MGM International	MGM International 801 Brickell Key Dr. Suite 202 Miami, FL 33131 USA Телефон : +49 1 768-425-9251 Факс: +49 1 305-675-0968	www.mgminter.com mariapiai@mgminter.com

Назва	Адреса	Онлайн-контакт
Mott MacDonald	Mott MacDonald Victory House Trafalgar Place Brighton BN1 4FY Great Britain Телефон : +44 1273-865-222	www.mottmac.com Philip.Napier-Moore@mottmac.com
Natsource LLC	Natsource LLC 100 William Street, Suite 2005 NY 10038 New York, USA Телефон : +1 212-232-5305 Факс: +1 202-4961416	www.natsource.com tsheenan@natsource.com
Point Carbon	Point Carbon P.O. Box: 7120 St. Olav N-0130 Oslo Norway Телефон : +47 22-405340 Факс: +47 22-405341	www.pointcarbon.com contact@pointcarbon.com
PricewaterhouseCoopers Advisory N.V.	PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. P.O. Box: 85096 3508 AB Utrecht Netherlands Телефон : +31 30-2194678 Факс: +31 30-2195115	www.pwc.com hans.schoolderman@nl.pwc.com
Quality Tonnes	Quality Tonnes 818 Aspen Street N.W. Washington D.C. 20012 USA Телефон : +1 202-518-9809 Факс: +1 202-882-0056	www.qualitytonnes.com sbaruch@qualitytonnes.com
SenterNovem	SenterNovem Carboncredits.nl Juliana van Stolberglaan 3 2509 AC Den Haag The Netherlands Телефон : +31 70-3735-495 Факс: +31 70-3735-000	www.carboncredits.nl carboncredits@senternovem.nl

4. Детермінатори та Верифікатори

У таблиці нижче наведено список акредитованих детермінаторів та верифікаторів.

Назва	Адреса	Онлайн-контакт
AENOR Spanish Association for Standardisation and Certification	Genova 6, 28004 Madrid Spain	www.aenor.es
Bureau Veritas Quality International Holding S.A. (BVQI Holding S.A.)	Bureau Veritas Quality International Holding S.A. Tower Bridge Court 224-226 Tower Bridge Road London SE1 2TX UK	marcio.viegas@es.bureauveritas.com
British Standards Institution (BSI)	BSI Group Press Office British Standards House 389 Chiswick High Road London W4 4AL United Kingdom	http://www.bsi-global.com

Назва	Адреса	Онлайн-контакт
Det Norske Veritas B.V. (DNV)	Haastrechtstraat 7, 3079 DC Rotterdam, The Netherlands Phone: +31 102922774, Fax: +49 201729611201	www.dnv.com birgit.hess@dnv.com
JACO CDM.,LTD (JACO)	Address Bldg. 2-19 Akasaka 2-chome, Minato-ku, Tokyo # 107-0052 Japan Phone: (81)35-572-1721	www.jaco-cdm.com oosuka@jaco.co.jp
Japan Consulting Institute (JCI)	Sumitomo Fudosan Kudanshita Bldg. 3F, Kanda-Jinbocho 3-5, Tokyo #101-0051 Japan Tel: +81-3-3263-0318	www.jci-plant.or.jp/english cdm@jci-plant.or.jp
Japan Quality Assurance Organization (CDM Department)	Mitsubishi Building, 2-5-2, Marunouchi, 100-8308, Chiyoda-Ku, Tokyo, Japan Phone : +81 3-6212-9333, Fax : +81 3-6212-9334	www.jqa.jp cdm@jqa.jp
The Korea Energy Management Corporation (KEMCO)	1157, Pungdeokchon-2-dong. Yongin, Gyeonggi 449-994, Rep. of Korea Tel.: + 82-31-260-4453 Fax.: + 82-31-260-4459	http://www.kemco.or.kr
KPMG Sustainability BV	Burgemeester Rijnderslaan 10, 1185 MC Amstelveen, The Netherlands Phone: +31 20-656-4503, Fax: +31 20-656-4510	www.kpmg.nl/sustainability habbitts.stirling@kpmg.nl
PricewaterhouseCoopers - South Africa (PwC)	PricewaterhouseCoopers Advisory N.V., P.O. Box 85096, 3508 AB Utrecht, The Netherlands Tel:+27 (11) 797 4732 Fax:+27 (11) 209 4732	http://www.pwc.com
SGS United Kingdom LTD.	217-221 London Road, Camberley GU15 3EY, Great Britain Phone: +44 1276-697810, Fax: +44 1276-697888	www.climatechange.sgs.com ukclimatechange@sgs.com
Tohmatsu Evaluation and Certification Organization Co., Ltd.(TECO)	Phone:(81)3-3769-4143	hiroshi.inanaga@tohatsu.co.jp
TÜV NORD CERT GmbH (RWTUV)	TÜV NORD AG Am TÜV 1 30519 Hannover Germany Tel. +49 511 986-0 Fax +49 511 986-1237	www.tuev-nord.de info@tuev-nord.de
TÜV Rheinland	Am Grauen Stein, 51105 Köln, Germany Phone : +49 221-806-0, Fax : +49 221-806-114	www.tuv.com
TÜV SÜD Gruppe	Westendstraße 199, 80686 München, Germany Phone: +49 89-5791-2179, Fax: +49 89-5791-2756	www.tuev-sued.de

ДОДАТОК 4. ЗАТВЕРДЖЕНІ МЕТОДОЛОГІЇ БАЗОВОГО СЦЕНАРІЮ ТА
МОНІТОРИНГУ, ВАЖЛИВІ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ СВ

Додаток 4 містить огляд методологій прийнятих РКЗК ООН, які можуть бути доречними для ринку СВ в Україні. Поки що існують тільки методології для проектів МЧР, отже очікується, що ці методології в майбутньому будуть повністю правомірні також для проектів СВ. Повний перелік методологій, включаючи їх історію, а також відповідні компанії-верифікатори, поновлюється регулярно та доступний на веб-сторінці РКЗК ООН:

<http://cdm.unfccc.int/methodologies/>

Методології які можна знайти на веб-сторінці під відповідними іменами (наприклад АСМ0002) перераховані у таблиці нижче:

Назва методології	Номер	Тип Методології
Сектор: (1) Енергетична промисловість (відновлювальні / невідновлювальні джерела)		
Об'єднана методологія, щодо виробництва електроенергії з відновлювальних джерел – версія 6	АСМ0002	Великомасштабна - консолідована
Об'єднана методологія, щодо відпрацьованих газів і/або виробництва теплової енергії – версія 2	АСМ0004	Великомасштабна - консолідована
Об'єднана методологія виробництва електроенергії з відходів біомаси - версія 3	АСМ0006	Великомасштабна - консолідована
Методологія щодо переходу від одиночного циклу виробництва електроенергії до комбінованого	АСМ0007	Великомасштабна - консолідована
Об'єднана методологія щодо зміни палива з нафти або вугілля на природній газ – версія 3	АСМ0009	Великомасштабна - консолідована
Аналіз економії палива для сезонно діючих когенераційних станцій на біомасі	АМ0007	Великомасштабна
Проекти збору біогазу зі звалищ та вироблення електроенергії, для тих випадків коли отримання біогазу не заборонено законом	АМ0010	Великомасштабна
Когенерація базована на використанні природного газу - версія 2	АМ0014	Великомасштабна
Проекти з відновлювальної енергетики, що мають замінювати частину виробленої електроенергії на одній станції, що працює на традиційному паливі або постачає енергію в мережу - версія 2	АМ0019	Великомасштабна
Методологія щодо скорочення емісії парникових газів завдяки використанню скидного тепла для виробництва електроенергії на цементних заводах	АМ0024	Великомасштабна
Методологія для електростанцій, що використовують природний газ як паливо	АМ0029	Великомасштабна
Методологія для систем когенерації на скидному газі та/або теплі	АМ0032	Великомасштабна
Виробництво електроенергії з відновлювальних джерел	АМS-I.D.	Дрібномасштабна (спрощена процедура)
Вдосконалення енергоефективності постачання – виробництво	АМS-II.B.	Дрібномасштабна (спрощена процедура)
Заміна викопних палив	АМS -III.B.	Дрібномасштабна (спрощена процедура)

Назва методології	Номер	Тип Методології
Сектор: (2) Розподіл енергії		
Вдосконалення енергоефективності постачання – передача та розподіл	AMS-II.A.	
Сектор: (3) Енергетичне споживання		
Удосконалення ефективності парових систем шляхом заміни пристроїв для уловлювання та повернення конденсату – версія 2	AM0017	Великомасштабна
Системи оптимізації пари	AM0018	Великомасштабна
Базова методологія щодо удосконалень ефективності перекачування води	AM0020	Великомасштабна
Енергоефективні програми для споживачів енергії	AMS-II.C.	Дрібномасштабна (спрощена процедура)
Енергоефективність та зміна палива для будівель	AMS-II.E.	Дрібномасштабна (спрощена процедура)
Енергоефективність та зміна палива для сільськогосподарського обладнання та діяльності	AMS-II.F.	Дрібномасштабна (спрощена процедура)
Сектор: (4) Виробничі галузі промисловості		
Скорочення викидів за рахунок заміщення традиційних палив альтернативними на цементному виробництві - версія 4	ACM0003	Великомасштабна - консолідована
Консолідована методологія щодо удосконалення технології змішування на цементному виробництві - версія 3	ACM0005	Великомасштабна - консолідована
Використання джерел безвуглецевого кальцію в сумішах для виробництва цементу	AM0033	Великомасштабна
Енергоефективність та зміна палива для промислових об'єктів	AMS-II.D.	Дрібномасштабна (спрощена процедура)
Сектор: (5) Хімічна промисловість		
Базова методологія щодо розкладу N ₂ O на існуючих заводах з виробництва адипінової кислоти	AM0021	Великомасштабна
Заміщення CO ₂ викопного або мінерального походження на CO ₂ з відновлювальних джерел при виробництві неорганічних сполук	AM0027	Великомасштабна
Каталітичний розклад N ₂ O в залишковому газі заводів по виробництву азотної кислоти	AM0028	Великомасштабна
Каталітичне зниження N ₂ O в аміачних печах заводів по виробництву азотної кислоти	AM0034	Великомасштабна
Сектор: (8) Видобуток / корисні копалини		
Об'єднана методологія щодо видобутку метану з вугільних пластів та шахтного метану та їх використання для виробництва енергії (електричної або механічної) і тепла і/або розкладу згорянням - версія 2	ACM0008	Великомасштабна - консолідована
Сектор: (9) Виробництво металів		
Скорочення викидів перфторвуглеців за допомогою пом'якшення анодного ефекту на основному обладнанні для виплавки алюмінію	AM0030	Великомасштабна

Назва методології	Номер	Тип Методології
Сектор: (10) Попутні викиди від палив (твердих, нафти і газу)		
Отримання і використання газу з нафтових свердловин, який в іншому випадку буде знищуватися - версія 2	AM0009	Великомасштабна
Зменшення витоку природного газу із системи трубопроводів, насосів, компресорів і станцій, що перекачують газ	AM0023	Великомасштабна
Отримання метану в сільськогосподарській і сільськогосподарсько-індустріальній діяльності	AMS-III.D.	Дрібномасштабна (спрощена процедура)
Сектор: (11) Попутні викиди виробництва і споживання фторовуглеводнів і гексафториду сірки		
Спалювання скидних потоків HFC 23 – версія 4	AM0001	Великомасштабна
Сектор: (13) Збір та управління відходами		
Консолідована методологія щодо діяльності по проектах збору біогазу зі звалищ - версія 4	ACM0001	Великомасштабна - консолідована
Скорочення викидів парникових газів шляхом збору біогазу зі звалищ і його спалювання там, де це закріплено відповідними нормативними актами – версія 2	AM0002	Великомасштабна
Спрощений фінансовий аналіз проектів збору біогазу зі звалищ – версія 3	AM0003	Великомасштабна
Збір біогазу зі звалищ з метою виробництва електроенергії без збору чи знищення метану в базовому сценарії – версія 2	AM0011	Великомасштабна
Уникнення викидів метану шляхом обробки стічних вод - версія 3	AM0013	Великомасштабна
Уникнення викидів від енергетичного використання стічних вод та місцевої енергії в індустріальному секторі - версія 3	AM0022	Великомасштабна
Уникнення викидів з органічних відходів за рахунок використання альтернативних процесів їх обробки - версія 3	AM0025	Великомасштабна
Отримання біогазу зі звалищ	AMS-III.G.	Дрібномасштабна (спрощена процедура)
Отримання метану шляхом обробки стічних вод	AMS-III.H.	Дрібномасштабна (спрощена процедура)
Сектор: (15) Сільське господарство		
Отримання метану в результаті сільськогосподарської і сільськогосподарсько-індустріальної діяльності	AMS-III.D	Дрібномасштабна (спрощена процедура)
Консолідована методологія щодо скорочення викидів парникових газів за допомогою систем управління продуктами життєдіяльності тварин	ACM0010	Великомасштабна - консолідована

Для нотаток

Для нотаток

Для нотаток

